

BERITE V TEJ STEVILKI

Zakaj se je razbila konferenca petih arabskih voditeljev?

● **KDO SO SI V LASEH**
Ozadja majhne krize med tremi arabskimi državami še niso do konca razčiščena. Berite poročilo na drugi strani.
Srečanje s Poljsko

● **TROBENTAC S STOLPA**

Krakov je najstarejša poljska prestolnica. V njem so pokopani veliki duhovi poljske kulture. Reportaža o Krakovu in potne vtise med Poljaki berite na tretji strani.

● **MOŽ, KI JE ŠTIRI-**

KRAT UMRL

Naravnost pretresljiva zgodba o sovjetskem znanstveniku, ki je preživel štiri smrti.

● **ZNANOST IN TEHNIKA**

● **FILMSKI VRTILJAK**

● **HOROSKOP IN HUMORESKA**

Veselim o se torej

ZINKA LEBEN

Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus..., ali po naše: Veselimo se torej, dokler smo še mladi..., poje pol tisočletja stara študentovska pesem. Njeno besedilo in napev so si naši maturantje izbrali za himno. Svojo »visoko pesem« zapoje, ko s slavnostnim sprevedom oznanijo ljudem, da bodo po poletnih počitnicah prestopili nov življenjski prag, potem ko so predverje že prešli. Maj je njihov čas, zato jim — še preden zapustijo gimnazijske klopi — prepustimo besedo.

Gimnazijska leta — dogodek

19-letna ZINKA LEBEN je doma iz Selc in se je v škofjeloško gimnazijo vsa ta leta vozila z avtobusom. Časa za zabavo ji tako ni ostajalo, zato tudi ni vedela pravega odgovora, ko sem jo vprašal, kako se škofjeloška mladina najraje zabava. — »Mislim, da se še najbolj razvedri na mladinskem plesu, ne rečem pa, da ji nista film ali šport še ljubša,« je mirno dejala mladenka, ki je za zrelostni izpit pripravila 77 strani obsegajočo socialno, idejno in estetsko analizo Cankarjevih Hlapcev.

»Vse zimske počitnice sem preždel ob razpravah o Hlapcih in k nalogi prilagam kar tri strani virov, iz katerih sem se učila. Ne morem pa si odpustiti, da sem zamudila priložnost in si nisem ogledala Hlapcev v Drami. Smešno: celo Parižani so lahko spoznali Hlapce Cankarja, jaz pa sem jih zamudila.«

● Kateri dogodek iz gimnazije vam bo najdlje ostal v spominu?

»Ne bom izbirala med spomini, zakaj vsa gimnazijska leta so zame nepozaben dogodek.«

● Kam boste šli na maturitetni izlet?

»Konec prihodnjega meseca (junija) po Jugoslaviji.«

● In za kakšen študij ste se odločili?

»Za slavistiko,« mi je segla v besedo.

V svojem prostem času je doslej Zinka vedno pomagala doma na kmetiji; samo enkrat je utegnila priti na ples — sedaj, ko je hodila v četrto. Naj ji študentovska leta prinese kaj več razvedrila?

MILAN PINTAR

Pred maturo, kot v Laosu

Jeseni bo star 19 let, pa je tako besedoval, da sem si mislil — »glej pravega moža imam pred seboj«. MILAN PINTAR iz Poljan se je v gimnazijo sprva vozil, sedaj pa že pol leta živi v škofjeloškem dijaškem domu.

● Kaj si pripravil za maturitetno?

»Materialistično pojmovanje zgodovine — je naslov naloge, za katero sem v štirih mesecih preštudiral 14 knjig. Predvsem se opiram na Plehanova, zato je bila vsa ta gora literature zame tako rekoč obvezna, ker sicer snovi ne bi mogel dobro obdelati, čeprav se za tovrstne teorije že dolgo zanimam. Sprva sem napisal 120 tipkanih strani, ko pa sem nalogo še enkrat kritično pregledal, mi jih je ostalo osemindeset.«

● Kam pa se boš jeseni vpisal?

»Na filozofsko fakulteto, rad bi študiral sociologijo.«

● Kakšno je vzdušje med gimnazijci pred maturo?

»Približno tako kot v Laosu; samo režimo drug na drugega.«

● Kaj pripravljate za slovo od gimnazije?

»Tradicionalni spreved po mestu in — seveda: ključ, ki je sedaj iz varnostnih razlogov priklenjen v kabinetu, bomo prodali tretješolcem. Razen skupne vsote (število 7 faktorielno) bo vsak tretješolac moral plačati 78 dinarjev sramotne takse, kar znese skupaj točno 8 tisoč dinarjev!«

● Kaj so vam pomenila gimnazijska leta?

»Vem, da mi ta leta precej pomenijo, vendar še ne morem reči — kaj. Prav gotovo mi pomenijo nekaj več kot sošolcem..., pa ne da bi hotel biti sentimental... ne vem, ali smo Poljanci vsi tako razmišljajoči — z Ivanom Tavčarjem vred — ali kaj.«

Misli ni mogel prav izoblikovati, čeprav sem bil trdno prepričan, da jo je znal... Milan se bo letos poslovil od sošolca, s katerim je dvanaest let hodil v isti razred..., deset let je z njim sedel v isti klopi...

Ljubezen ne spada sem

Da sem lahko govoril z MILENO PICMAN, sem moral »vdreti« v enega izmed razredov kranjske gimnazije in povedati namero prijaznemu predavatelju predvojaške vzgoje. 18-letna dijakinja, ki je za maturo pripravila razmišljanje o ženskem liku v slovenski literaturi, se vozi v šolo iz Križ. Nalogi je posvetila vse zimske počitnice. — »Večji del sem pisala samostojno,« pravi, veselo pa takoj doda: »Prišla sem do spoznanja, da je še najlepše opevana tista ženska, ki ljubezni ne vrača.«

● Imate po 4-letnem gimnazijskem šolanju kakšne predloge za reformo te srednje šole?

»Dosedanje reforme so šle mimo nas in ne vem kaj reči, ker ne poznam reformiranega pouka. Mi smo imeli še precej stvari, ki nas niso zanimale, »zanamci« pa so z uvedenim tehničnim poukom spet preveč obremenjeni...«

● Ali ima »današnja mladina« dovolj svežine, da bo uspešno lahko prevzela številne družbene dolžnosti?

»Ne, nekaj ji manjka, morda — revolucionarnosti. Mnogo je namreč stvari, ki bi se jih morala lotiti, preden starejši »nakažejo« rešitve.«

● Tudi sami kaj pesnikujete?

»Samo berem, ker se mi zdi, da je napisano že dosti dobrega.«

Nagajivo veder obraz je prevel resnoben nasmeh, ko sem jo previdno vprašal o ljubezni. — »O tem ne bi rada govorila, ker se mi zdi ljubezen (pojem ali dogodek) bolj resna kot razpoloženski razgovor pred maturo.«

JOŽE ZONTAR

MILENA PICMAN

Starost ni ovira

Pri 87-letih starosti začnejo običajno ljudje jemati življenje bolj udobno, če niso nenadomestljivi državniki. Razen državnikov je še ena izjema, finski učitelj Heikki Impivaara. Ta mož je pri svojih 87 letih dokončal doktorsko disertacijo, ki jo je zagovarjal na univerzi v Turku. Ko so ga vprašali, zakaj je tako dolgo zavlačeval, je dejal, da se je šele po upokojitvi lahko lotil študija.

Igravka »iz časopisnega oglasa«

Francoski filmski režiser Jean Luc Godard ima navado, da igravke za svoje filme išče preko časopisnih oglasov. Tako je igravko za film »Vivre sa vie« in svojo poznejšo ženo Ano Karino našel prek časopisnega oglasa. Pred kratkim je dal nov oglas za svoj najnovejši film. In sreča mu je bila tudi tokrat naklonjena. Našel je dekle, ki mu za film ustreza. Nova zvezdnica je Nicole Karen, uslužbenka nekega pariškega potovalnega urada.

Dobljena pravda

Britanski filmski in gledališki igravec sir Laurence Olivier je dobil pred nekim londonskim sodiščem pravdo zoper obrekovanje. Londonski časopis »Time and Tide« je v nekem članku trdil, da sir Laurence Olivier dvakrat tedensko obišče nekega londonskega hipnotizerja, ki mu sugerira, da je za svoja leta mlad in nepostaran.

»Jaz sem trd oreh. Moj najboljši prijatelj je puška.«

Francols Duvalier, diktator Haitija

»Ni lahko govoriti o ob-
stanku vrednot: v življe-
nju se marmorjeve plošče
potapljajo, plošče iz plute
pa ostanejo na površini.«

Francols Mauriac,
francoski akademik

»Plastični kirurgi lahko
napravimo že marsikaj iz
nosu ženske, ki je prevelik
ali grd, ne moremo pa pre-
prečiti, da ženske ne bi
vtikale svojega nosu v tuje
stvari.«

Dr. Edgar Sullwen,
ameriški zdravnik

»Pariz je edino mesto na
svetu, v katerem se ženska
v vročini 35 stopinj lahko
sprebaja v kožuhu, pa se
za njo zaradi tega ne bo
nihče ozrl.«

Maurice Chevalier,
francoski filmski
igravec

»Žene, ki zakon jemlje-
jo za nepotrebno ustanovo,
naj enkrat poskusijo same
odpreti škafčico sardin.«

Bob Hope,
ameriški komik

»Večina ljudi sedi v av-
tobusih spredaj, na preda-
vanjih v sredini in na se-
stankih v ozadju.«

Češkoslovaška
domislica

»Mnogi ljudje imajo šir-
še komolce kot obzorje.«

Ljudski glas

»Večkrat sem bil žalo-
sten kot vesel. Če bi svoje
življenje moral živeti še
enkrat od začetka, bi de-
jal: »Nikoli več«. Vedno
sem imel vse proti sebi.
Jecljanje mi je pokvarilo
vse. Ljudje so se mi sme-
jali, ker jeclam.«

Somerset Maug-
ham, britanski
književnik

»V novembru sem se za-
bvalil vsem volivcem, ki
so na volitvah glasovali
zame. Ker sem zdaj pri-
sostvoval nekaterim sejam
predstavnikega doma, bi
se želel zabavati tudi tistim
volivcem, ki niso glasovali
zame.«

James Johnson,
ameriški poslanec
v državi Indiana

»Due spoznanji pri filmu
mi zadostujeta: če mlada
dekle na vsak način že-
lijo priti k filmu, se naj
učijo filmske igre v kakšni
filmski šoli, ne pa na mo-
jih rokah.«

Jean-Paul Belmondo,
francoski filmski
igravec

Zakaj se je razbilo srečanje arabskih voditeljev v Kairu

Kdo so si v laseh

Arabski odnosi mirujejo na točki popolne ravnodušnosti in razočaranja — Aref je veleposlaniku povedal, da za nobeno ceno ne more zapustiti Bagdada — Kdo je začel z igro »slepih miši«?

V Adis Abebi sta brez zamude sedla v letalo predsednik ZAR Naser in predsednik alžirske vlade Ben Bela in poletela proti Kairu. V naslednjih dneh bi se morali ob zelenem Nilu srečati državniki ožje arabske družine. Na sestanek, ki je imel že uraden žig, so bili povabljeni najvišji voditelji Iraka, Sirije, Alžirije, ZAR in Jemena. Arabski vrh petorice pa se je molče razbil, ko je polkovnik Aref iz Bagdada sporočil, da zaradi notranje nopenosti v državi ob tem času ne more zapustiti države. Ali so res zadnji dogodki v Iraku — odkritje zarote in poznejša temeljita čistka — krivi, da do arabskega vrha ni prišlo?

Prisega po svetih knjigah

Marsikaj se v arabski zgodovini ponavlja kot posrečeno izbran šolski primer. Ni prvič, da je v odnosih med arabskimi državami prišlo do krize in nasprotij. Te krize so nam iz novejših zgodovine dobro znane in mnogi so odgovornost za njih plačali z glavo.

Govorijo, da je ob februar-skem prevratu, ko je bila strmoglavljena Kasemova vlada prišlo do zelo značilnega pripetljaja. Polkovnik Aref, sedanji predsednik Iraka, ki je stal na čelu vojaškega upora, je zahteval od Kasema prisego, da je bil cilj julijske revolucije leta 1958, ko je bila odstranjena v Iraku kraljeva diktatura Nuri Saida, združitev z ZAR.

Aref je takrat zasliševal Kasema.

— Zaradi resnice in zaradi zgodovinskih dejstev te vprašam pred nacionalnim svetom, ali si pripravljen priseči po svetih knjigah. Vprašam te, ali si izpeljal načrt juljske revolucije?

Kasem je molčal.

— Zakaj si lagal Naserju — je nadaljeval Aref — in trdil, da je Naser naš nasprotnik.

Kasem ni spregovoril besede. Ko so ga zadeli streli, je padel z odprtimi usti, kakor da bi hotel v zadnjem trenutku še nekaj povedati... Zdaj je Kasem že dolgo pod zemljo. Nihče torej ne ovira Iraka v pripravih zveze z Naserom. Pa kljub temu zveze še vedno ni in vsak dan je bolj verjetno, da bo ostala najbrž samo na papirju.

Združitev naj bi pomenila združitev vseh treh držav, združitev strank, ki imajo sedaj oblast v rokah in ki je nimajo. Združitev treh arabskih držav ima po kairskem sporazumu točno določene pogoje.

Ali vladi v Bagdadu in Damasku želita izpolniti te pogoje? Poznamo njihove besede in poznamo dejanja. Besede in dejanja se razlikujejo. Ali potem lahko pričakujejo med Kairo, Damaskom in Bagdadom nadaljevanje dela, ki so ga s sporazumom o zvezi tri države že sprejele kot osnovo v njihovih medsebojnih odnosih.

Zarota v Bagdadu

Po čistki, ki jo je stranka BAAS izvedla pred dobrimi desetimi dnevi v Damasku, so mnogi pričakovali, da je na vrsti Irak,

ABDEL SALAM AREF

SALAH BITAR

kjer ima vodilne niti oblasti prav tako v rokah stranka BAAS. Vest, da so v Bagdadu odkrili zaroto, ki je pripravljala drž. udar proti sedanji vladi, je dala znak, da vladna stranka lahko zgrabi za meč. Poročila, ki govorijo o maščevanju nad zarotniki povedo, da kri teče v potokih. Tako so v čistki izgubili glave najvnetejši pristaši Naserjeve smeri.

Velika večina arabskih izvedencev meni, da je sedaj Kairo na potezi. Vidni znaki o usklajenih potezih v Iraku

ABDEL SALAM AREF

in Siriji, kažejo, da se je si-risko-iraska zveza dokončno utrdila in da za ZAR ni osta-lo prostora. Kairo najbrž ne bo mogel dolgo molčati in bo k vsemu povedal svoje. Pre-vzete naloge s kairskim spo-razumom se niso uresničile. Vladi Sirije in Iraka pa sta delali po svoji pameti in očit-no kršili kairski dogovor. Potrpežljivosti Kaira bo ver-jetno kmalu konec.

ABDEL SALAM AREF

Srečanje s Poljsko

Namesto uvodnega razmišljanja

Človek, ki kaj več hodi po svetu in mu je do tega, da deželo in ljudi tudi поблиže spozna, se navadno na srečanja z novimi kraji že vnaprej pripravi. Lista po bedekerjih, preskrbi si turistične prospekte in zemljevide, seže po zgodovinskem in še kakem drugem priročniku (morda se uči celo tujega jezika), nazadnje pa, seveda če ima čas, prebere še nekaj o gospodarskem razvoju in o najpomembnejših dosežkih v tehniki in kulturi. Potem vsaj s približno sliko vsega, s čimer misli, da se bo na poti srečaval, odpotuje. Seveda se njegovo znanje v večji ali manjši meri potrdi. Toda to ni tako važno. Važnejše je tisto novo, o čemer še ni bral, niti slišal, pa se zdaj drugo za drugim vrsti pred njegovimi očmi. O tem bo pripovedoval, razmišljal ali morda celo pisal, ko se bo vrnil. To so prava, čista doživetja.

Na srečanje s Poljsko se nisem posebej pripravil. Morda zato, ker sem se skupini ljubljanskih slavistov, ki se je odpravljala na absolventsko ekskurzijo po tej deželi, pridružil precej pozno. Morda se mi je zdelo, da mi je že zaradi študija domače književnosti tudi njihova kulturna tradicija (kakor tudi napor ostalih slovanskih narodov na tem področju) vsaj deloma znana. Morda so mi deželo in ljudi približali filmi znanih režiserjev Kawalerowicza, Wajde in Muncaka ali pa prispevki v našem tisku, ki so bili prav o Poljski precej pogosti, ne vem. Vedel sem o trpljenju Poljakov med zadnjo vojno, vedel o razbiti Varšavi in o njihovi zapadni meji na Odri in Nisi, slišal sem tudi za družbeno-politične in kulturne spremembe po letu 1956. Le o njihovi zgodovini, kot se je kasneje pokazalo, sem vedel zelo malo. Zgodovina pa je bržčas razen materinščine najvažnejši in najbolj priljubljen predmet poljskih šolarjev. O tem sem se nekajkrat prepračil.

O pomenkih na vlaku

Pomenkovati se je včasih prijetno, včasih pa tudi neobhodno potrebno. Še preden sem odpotoval, sem premišljal, kako, v kakšnem jeziku se bom menil z ljudmi, ki jih bom na poti srečal. V poljščini ne. Morda v jeziku zapadnih ali vzhodnih sosedov? Tudi ne. Kajti povedali so mi, da Poljaki sicer obadva jezika poznajo, toda govorijo ju ne najraje. Vzrok: zgodovina. Politična in duhovna nasilja carske Rusije in množična iztrebljanja, ki jih je zagrešil nemški »nadčlovek« nad poljskimi ljudmi, so kriva, da sta sosednja jezika Poljakom še posebno tuja. Odpor, ki se mi zdi naraven in razumljiv.

Vprašanje pomenkovanja pa se je že nekaj ur po prestopu poljske meje pokazalo kot rešljivo. Kmalu potem, ko nas je carinski uslužbenec še pred sončnim vzhodom pozdravil z »Dzien dobry, panowie — dober dan (pozdrava dobro jutro na Poljskem ne uporabljajo), in smo se v Katowicach presedli na vlak za Krakov, se je ponudila prilika za pogovor. Človek, ki je sedel nasproti mene, je želel vedeti, kdo so ljudje, ki potujejo z nami: Madžari, da za gotovo niso, morda pa so Romuni. Vprašal je tudi mene. In ker sem z odgovorom nekoliko preveč pomišljal, je hitro ugotovil, da sem tudi jaz eden izmed njih. Po slabo prespani noči se mi ni dalo kaj več govoriti, zato sem kar po domače rekel: »Iz Jugoslavije.« Pa je razumel. Takoj je opozoril sopotnike, da prihajamo iz Jugoslavije, študentje, seveda, in vprašanje ni bilo konca. Vsakdo bi hotel kaj vedeti, vprašati. Zanimalo jih je, če imamo še zasebne trgovine, koliko stane avtomobil, če so pri nas še ruski vojaki itd. Ta ali oni bi rad tudi kaj kupil, recimo najlonski dežni plašč ali pa ženski dežnik z dolgo palico, seveda če bi slučajno prodali. Toda kupčije ni bilo. To je bilo dobro, kajti skozi vso Poljsko nas je spremljalo slabo vreme in vsakršno izgubo omenjenih predmetov bi močno čutili (dobesedno na lastni koži). Na hitro sem zaključil, da je za Poljake, vsaj kar se obleke tiče, Jugoslavija prav tako napol obľubljena dežela, kot je za nekatere Slovence

Cerkev na Wawelu v Krakovu, kjer sta pokopana dva največja duhova poljske kulture — Mickiewicz in Chopin

Trobentač s stolpa

Trst. In jim nisem zameril. Kajti majhna človeška slabost, da je sosedov kruh zmeraj boljši od domačega, je menda znana po vsem svetu.

Še sem jim govoril o Jugoslaviji, o naši neblokovski politiki in prizadevanjih za mir. Tudi o družbenem samoupravljanju in o nagrajevanju po učinku, le-to jih je še posebno zanimalo. Bili so večinoma delavci, ki se vozijo v večja industrijska središča na delo. Jugozapadna Poljska je izrazito industrijska, vsepovsod sami dimniki in daljnovodi. Ob številnih rudnikih črnega premoga se je skoncentrirala težka industrija.

Približujemo se Krakovu. Sopotniki, s katerimi sem se pogovarjal, so že zdavnaj izstopili. Prihajajo in odhajajo novi. Vsakdo, ki zve, da smo iz Jugoslavije, bi rad vedel, kako je pri nas. Pa tudi mi sprašujemo. Ustvarjajo se novi prijateljski jeziki, ki resda žive samo toliko časa, dokler se sobesedniki ne poslovo, toda tisto, kar smo z njimi povedali, nam bo ostalo še dolgo v spominu. Mnogim je žal, da morajo oditi. Tako tudi učitelju, s katerim sem se pogovarjal o Varšavi. Kot poglavitno izrazno sredstvo so nama služile roke in pa ilustrirana revija o tem mestu. Pa sva se kar razumela.

Ljubljanski študentje v Krakovu

Nekdanja stolecina prestolnica poljske države in mesto poljskih kraljev nas sprejme nadvse slovesno. Na peronu nas čakajo kolegi študentje, slušatelji jugoslovanske književnosti in srbohrvatskega jezika na jagelonski univerzi, s cvetjem v rokah. Pripnejo nam značke svoje univerze, kajti nekaj dni bomo njihovi gostje. Potem nas bodo nekateri izmed njih spremljali dalje proti severu, vse do Varšave in Baltika.

Stara prestolnica in njene znamenitosti

Krakovski gostitelji so nam hoteli razkazati svoje mesto kar najbolj natančno. Zato je skrbel kolega Zigmunt. Vodil nas je iz ulice v ulico, od muzeja do muzeja, pa spet v galerijo in cerkve, pri tem pa je govoril in se razvnel kot kak italijanski cicerone. Niti dež ni motil njegovega ognja.

Vsak dan, točno ob dvanajstih, se s stolpa Marijine cerkve oglasi trobenta. To je hejnal. V trinajstem stoletju je straža s tega stolpa s trobljenjem opozarjala meščane na tatarsko nevarnost. Ob nekem takem napadu, tako pripoveduje zgodba, so Tataři stražarja ubili. Melodija je spomin na njegovo smrt. Na sredi, ko se nenadoma pretrga, je stražar, zadet od sovražne puščice, omahnil.

Po tatarskih vdorih so mesto obnovili in zgradili močan obrambni sistem. Ob mestnih vratih je še danes ohranjen barbakan (okrogla trdnjava s šestimi stolpi, iz konca 15. stol.), ki je eden najbolj znanih tovrstnih obrambnih objektov v Evropi. V Sukiennicah je utripalo trgovsko življenje srednjeveškega Krakova. Pod dolgimi arkadami so danes trgovinice s turističnimi spominki, v notranjosti pa imata prostore narodni muzej in galerija.

Medtem ko je gospodarska moč Krakova v 17. stol. upadala (prestolnico države so prenesli v Varšavo), je mesto še nadalje pridobivalo na kulturnem pomenu. Jagelonska univerza, ustanovljena v 14. stol., je ena najstarejših v Evropi. Na njej se je šolal Nikolaj Kopernik. V Krakovu je slikal svoja zgodovinska platna največji poljski slikar Jan Matejko in na Wawelu sta pokopana dva genija poljske kulture: pesnik Adam Mickiewicz in skladatelj Friderik Chopin.

(Nadaljevanje prihodnjič)

JANEZ JUVAN

ZANIMIVOSTI

Fotografija v treh minutah

Poljski inženirji so izdelali aparat za tako imenovane suhe fotografije. Posnetki, kopije slik in tekstov so s pomočjo tega aparata izdelani v treh minutah. Pri tem ni potreben niti negativ niti kemikalije in niti poseben papir. Slike je mogoče dobiti tako na navadnem papirju kot tudi na tkanini ali na plastični masi.

Zdravljenje kratkovidnosti

Neki poljski profesor za očesne bolezni je raziskal metodo za kirurško zdravljenje kratkovidnosti. S specialnim kirurškim nožem naredi na roženici pacienta malo zarezo in še nekaj drugih podvigov, po katerih kratkovidni spet normalno vidi. Do sedaj so tako operacijo že opravili pri več pacientih, ki so bili močno kratkovidni na enem očesu.

Poljski tranzistor

Na Poljskem so pred kratkim izdelali tranzistor, ki izredno dobro zamenjuje šepetavca. Ta miniaturni tranzistor se namesti igravcu za uho, antena pa se vtakne v lasuljo. Prek tega tranzistorja igravec dobiva besede, ki jih mora izgovarjati in se mu ni treba bati, če bo ujel šepetavčeve besede ali ne.

30 milijonov ton meteoritov

Vsi meteoriti, ki padejo na Zemljo v enem letu, tehtajo skupaj okoli 30 milijonov ton. Do tega podatka so prišli sovjetski znanstveniki s pomočjo umetnih satelitov.

Medtem so vse do nedavnega mislili, da meteoriti, ki padejo na Zemljo, ne tehtajo več kot tisoč ton.

HONDA

Bleščeča znamka in neprekosljiv motor

Taki so Japonci. Cesar se lotijo, spravijo v najkrajšem času v vrh svetovne kvalitete in cenenosti. Najprej so prodali s svojimi odličnimi optičnimi izdelki, splošno znane so njihove sijajne igrače, vse boljše in boljše pa postajajo na področju industrije motorjev in avtomobilov. Tu je v prvi vrsti ime HONDA, s katerim se ponajša mnogi motorji in avtomobili na dirkalnih stezah, pa tudi na avtomobilskih cestah Ameri-

ke in Evrope so vse bolj pogosti izdelki z oznako: Made in Japan.

PREMALO SERVISOV

Da se izdelki japonske motorne industrije ne morejo bolj razširiti, je kriva predvsem premalo vpeljana servisna služba, ki pa je pri današnjih kupcih ponavadi odločujoča. Zato pa so deležni priznanja na dirkališčih, kjer žanjejo vedno večje uspehe. Honda je posebno ponosen

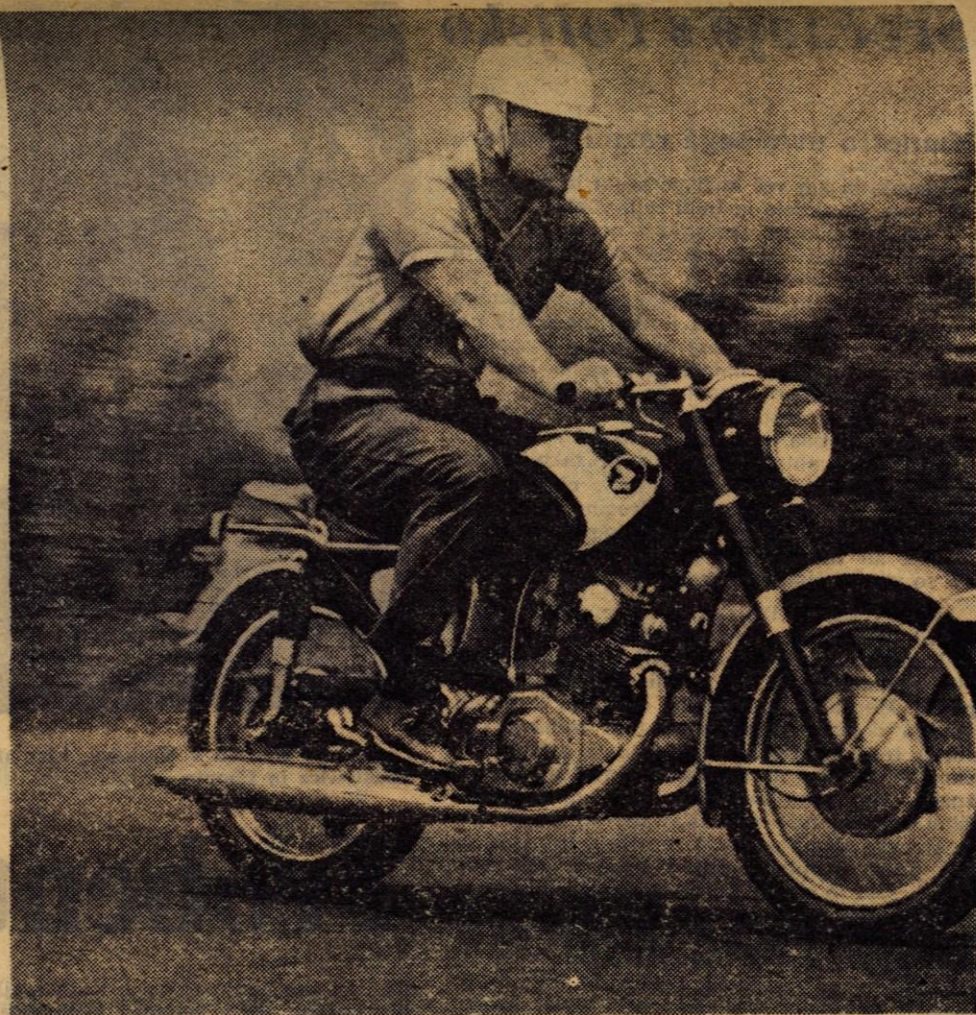
na svoj 300 kubični dvocilindrski motor, ki v Evropi nima konkurence, saj pride v tej kategoriji v poštev le BMW (tovarna NSU je namreč proizvodnjo tovrstnih motorjev opustila). Ko so vprašali direktorja BMW Benschkeja za njegovo mnenje o Hondi, je rekel, da njegove nastope pozdravljajo, to pa zato, ker je vedno pripravljen na velike športne preizkušnje motorjev.

V DEVETIH SEKUNDAH DO 100 km/h

CB 77 — kakor se motor brez konkurence imenuje — ima dvocilindrski štiritačni motor in lahko doseže na večjo hitrost 160 kilometrov na uro. Ima električni zaganjač, prenos pa je verižni na zadnja kolesa. 160 kilogramov težak motor doseže razdaljo 400 metrov iz mirujočega položaja v vsega skupaj 18 sekundah.

Zanimivo je tudi to, da ima 305 kubični motor na vsakem cilindru po en uplinjač. Celotna dolžina motorja: 203 cm. V Združenih državah Amerike stane 665 dolarjev.

Komaj je mogoče pričakovati, da bo Honda uspel s CB 77 preplaviti Evropo, kajti danes malokomu ležijo težki športni motorji, posebno še, ker prihajajo z Japonske glasovi o majhnih štiricilindrskih športnih avtomobilih.

Motorno kolo Honda japonskega izvoza je doseglo višek po tehnični zmogljivosti in neverjetni hitrosti. Na svetu ni motorja, ki bi se lahko kosal z njim

Ali so to res hiše prihodnosti?

Kakšni so nebotičniki, v katerih živi po nekaj tisoč ljudi

Dva najnovejša nebotičnika v Chicagu se dvigujeta proti nebu kot nekakšna si-

losa. Njuni stanovanjci jim pravijo kar mesečevi stolpi, saj se v svojih stanovanjih počutijo kot v vesolju. Zagovorniki teh hiš so jih krstili za hiše prihodnosti.

Te čudne zgradbe so zgradili v samem centru mesta. Strokovnjaki, ki so si jih ogledali, trdijo, da so to najvišje in najbolj udobne stanovanjske stolpnice, ki so bile do sedaj zgrajene na svetu. V primeri s tema po 179 metrov visokima nebotičnikoma je znana okrogla hiša v okolici Pariza videti prav majcena.

Tvorec teh edinstvenih zgradb je 49-letni arhitekt Bertrand Goldberg. Ni niti malo čudno, da so jih zgradili prav v gredem industrij-

skem mestu ob jezeru Michigan: občinska uprava se trudi, da bi iz tega predela spet naredila stanovanjski center in preprečila nadaljnje širjenje.

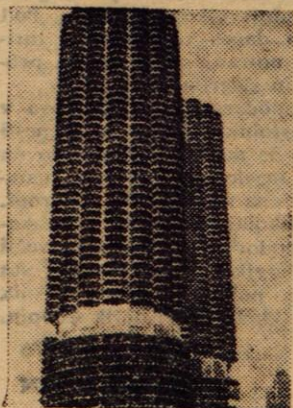
Arhitektu so pustili povsem proste roke pod edinim pogojem, da so stanovanja za res udobna. Na razpolago je imel 36 milijonov dolarjev. Projektiral je dva nebotičnika s 60 nadstropji, ki se s svojo okroglo obliko razlikujeta od vseh drugih zgradb na svetu. Goldberg meni, da ima taka oblika objekta več prednosti: najbolj racionalno je izkoriščen stanovanjski prostor, gradnja je za 15 odstotkov cenejša in vsi stanovanjci imajo enako lep pogled s svojih oken.

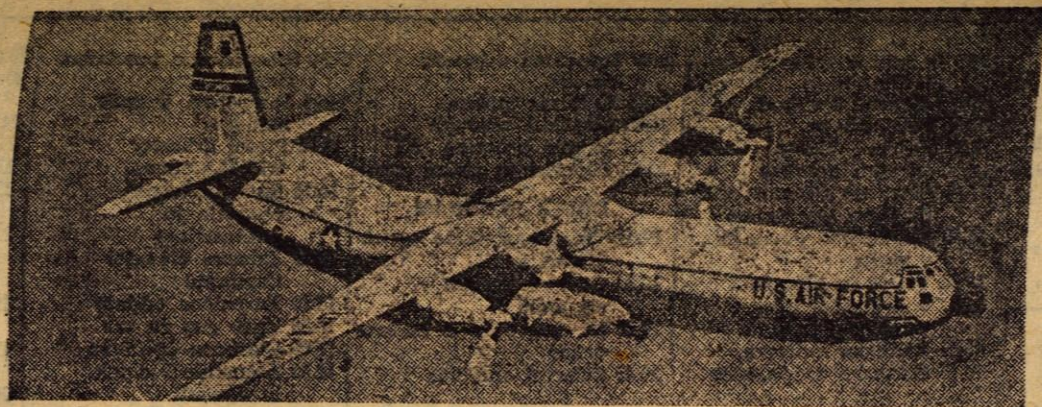
Skelet takega stanovanjskega stolpa je betonska cev, premera 10,5 metra. Od te cevi se razprostirajo stanovanja na vse strani — kot kosi okrogle torte. Stanovanjci naletijo v stanovanjih na ves komfort, vključno s stroji za pranje perila in stroji za pranje posode. Vsako izmed 896 stanovanj ima tudi prostor za parkiranje v sami hiši, saj je prvih 18 nadstropij rezerviranih za avtomobile, skoznje pa pelje krožna pot. Vsak stolp ima pet dvigal.

Od stanovanjskih stolpov vodi prehod za pešce do bližnje dvestonadstropne zgradbe, v kateri je gledališče s 1700 sedeži, kino dvorana, plavalni bazen, sauna, oddelek za masažo, drsališče, ki je uporabno prek vsega leta, balinišče, nekoliko restavracij in trgovskih lokalov. Ob

ustju reke Chicago, ki je zelo blizu, je pristanišče za 700 motornih čolnov.

Ta dva stanovanjska stolpa sta pravo mesto v mestu. Arhitekt Goldberg pravi, da ljudem ustrezajo taka stanovanja, a kot potrdilo za to mu služi dejstvo, da so bila vsa stanovanja oddana, še preden so bila dograjena. In to kljub stanarini, ki znaša 155 do 230 dolarjev mesečno.

Največje ameriško transportno letalo Douglas C - 133 A

VOJNA IN ČLOVEK

Na prvi pogled se zdi, da se vojna in civilizacija izključujeta med seboj in to glede na to, da vojna ruši, uničuje pridobitve, medtem ko civilizacija predstavlja dobrobit človeka in je usmerjena v ustvarjanje čim lepšega in srečnejšega življenja. Pa vendar ni tako! Obe sta med seboj povezani. Tako vojna kot civilizacija sta družbena pojava, ki se med seboj izpopolnjujeta in prepletata.

Kaj je civilizacija? Imamo več razlag za ta pojem. Danes najprikladnejša se nanaša na to, da je civilizacija skupek materialnih in duhovnih vrednot človeškega uma, to se pravi, da zajema materialno osnovo in nadgradnjo.

Kaj je vojna in kako gledamo nanjo? O tem je več raznih teorij, najvažnejši med njimi pa sta idealistična in marksistična. Bistvo idealističnega gledanja na vojno je v tem, da je vojna obstajala, odkar živi človek na svetu in da je človeku prirojena. Marksisti pa trdijo, da vojna človeku ni prirojena, temveč da se pojavlja kot družbeni pojav v določeni stopnji človeške družbe — tedaj ko se ustvarja privatna lastnina, ko se snujejo razredi in države kot organizacije vladajočega razreda. Z njo želi vladajoči razred ene države oropati in si podrediti druge narode in obvarovati ogrožene razredne interese v lastni državi.

Odnos vojne in civilizacije v zgodovini

Vojna je izraz nekulture, barbarstva, nemoralnosti in kulturne bede, medtem ko civilizacija izpopolnjuje in dviga stopnjo izobrazbe in moralnosti. Razvoj humanističnih odnosov med ljudmi, morebitnih norm, odkritostnih odnosov med državami mora privedi najprej do popolne odprave vsakršne vojne. Vojna ne ruši in ne razkraja samo neposredno proizvodnih sil, temveč tudi neverjetno izčrpa pridelovanje, zahteva od ljudi največje napore v proizvodnji, kar vse se odraža na življenju ljudi tako v času vojne same kakor tudi v dobi po njej.

Najznačilnejša posledica vpliva vojne na civilizacijo se odraža v uničevanju človeških življenj. Razen ubitih pade v vojni in neposredno po njej veliko ljudi kot žrtev bolezni, epidemij in izčrpanosti. Po nekaterih podatkih švicarskih znanstvenikov je bilo v zadnjih 5160 letih 14.513 večjih vojn in vsega skupaj le 292 let miru. V tem razdobju je pomrlo okoli 3 milijarde 600 milijonov zemljanov.

Podatki o izgubah v I. in II. svetovni vojni kažejo naglo povečanje izgub. Tako je bilo v

I. svetovni vojni 9 milijonov mrtvih ali 12 odst. od celotnega števila vseh mobilizirancev oziroma 0,5 odstotka vsega prebivalstva držav, ki so se udeležile vojne, in 0,4 odstotka vsega prebivalstva na zemlji.

V drugi svetovni vojni je padlo 37.000.000 ljudi. Na razvoj civilizacije vplivajo negativno tudi izdatki za oboroževanje in vzdrževanje mirnodopskih armad, ki se pripravljajo na vojno. Ko so začeli izdelovati atomske bombe, je stala ena več kot milijardo dolarjev. Za to vsoto bi lahko kupili 1 milijon manjših avtomobilov. Ena letalonosilka na atomski pogon stane 485 milijonov dolarjev, kar bi bilo dovolj za izgradnjo 8000 stolpnice s po 10 nadstropji, kjer bi lahko stanovalo 321.000 prebivalcev. Računajo, da odpade dandanes na vsakega človeka po 20 avionskih bomb s 500 kg eksploziva, medtem ko je obenem povprečna letna poraba sladkorja na prebivalca 18 kg.

Vojna in civilizacija v sodobnih pogojih

Civilizacija je danes dosegla tako visoko stopnjo razvoja, da je ustvarila osnovne pogoje za odpravo vojne kot sredstva za reševanje sporov. Ukinitev vojn postavljamo danes kot najnujnost za nadaljnji družbeno-ekonomski razvoj, kajti vojna bi pri današnji stopnji razvoja proizvodnih sil več škodovala kot koristila tudi tistim, ki bi z njo začeli.

V borbi proti vojni predstavljajo pomembno pozitivno silo tudi novoustanovljene države, ki so se otresele kolonializma. Vse te države si želijo miru, ker si le v miru lahko gradijo boljše življenje. Število teh držav stalno raste. Ob koncu 18. stol. je bilo le 10 samostojnih držav na svetu, v začetku I. svetovne vojne jih je bilo 48, pred II. svetovno vojno 71, danes pa jih je 110, ali z drugimi besedami — v začetku II. svetovne vojne je bilo v kolonialno odvisnem položaju 803.000.000 ljudi, danes jih je komaj še 35 milijonov.

Tudi pojav atomskega oboroževanja in ostali napredek v znanosti in tehniki je prav tako pomembna obramba proti vojni. Uporaba atomskega orožja v morebitni vojni bi privedla do strahotnih rušenj in neslutnih žrtev, ki bi jih pretrpelo človeštvo. Kakšna opustošenja bi nastala, lahko sklepamo iz posledic atomskih bomb, ki so padle na Hirošimo in Nagasaki. V Hirošimi je bilo od 255.000 prebivalcev ubitih in poškodovanih 140.000, v Nagasakiju pa od 195.000 prebivalcev 76.000. To so posledice delovanja tedanjih bomb. Danes imamo preizkušene

že 50 MT hidrogenske bombe z 2500-krat večjo močjo in govorijo že tudi o 100 MT bombi. Izdelali so pa tudi še razna nova kemična in biološka morilna sredstva, kakor tudi sredstva za lansiranje raket, s katerimi lahko razbiješ vsak kotiček zemeljske površine. Zelo izpopolnjena pa je tudi klasična oborožitev itd. Zato ne more noben napadavec pričakovati, da bi v atomski vojni dosegel več koristi, kot bi imel škode.

Potrebno je poudariti, da so škodljive in neutemeljene teorije, ki trdijo, da bi se v bodoči vojni lahko obdržale le velike države, za male pa, da ni nobenega upanja in da je zato najbolje, če se čimprej uklonijo velikim. Tudi male, izvenblokovske države imajo realno možnost, da se ohranijo. Predvsem je treba poudariti, da nobena hidrogenska in ne kobaltova bomba ne more uničiti ljubezni in želje ljudstva do svobode in neodvisnosti. Zgodovina je že nešteto krat potrdila, da je nepremagljiv tisti narod, ki se odločno bori za ohranitev svoje države. Ta pripravljenost za boj pa je predvsem utemeljena v pravičnem namenu vojne. To je zelo pomembna prednost predvsem tistih narodov, ki se borijo za svojo svobodo. Zato pa je krepitev moralno-politične enotnosti naroda, razvijanje zaupanja v lastne možnosti in zaupanje v zmago pomembna komponenta v pripravi ljudstva za obrambo države.

Vloga ekonomsko-političnega činitelja

Razne države in njihove vojne doktrine zastopajo različna stališča glede vojne in mesta posameznih činiteljev, ki delujejo v vojni. Tako nekateri teoretiki razvitih kapitalističnih držav — posebno tisti z atomskim orožjem — dostikrat precenjujejo vlogo materialno-tehničnega činitelja in dajejo več ali manj odločilni pomen tehniki, medtem ko se drugi — v nerazvitih državah ali pa velikih po obsegu in številu prebivalstva — nagibajo k pretiravanju pomembnosti velikosti teritorija in števila prebivalcev.

Toda zmaga v vojni nikakor ni rezultat vpliva samo tega ali onega. Noben izmed teh dveh činiteljev ne igra izključne vloge. Materialno-tehnični ni niti edini niti odločujoči faktor za zmago v vojni. V končni fazi odloča o zmagi v celoti vedno človek, čeprav morda v posameznih operacijah in bojih utegne prevladovati tehnika ali kak drug faktor. Vojne ne začenejo niti tehnika niti prostor in ne čas, temveč človek, ki uporablja vse to. Človeški činitelj je tisti subjektivni in edino aktivni činitelj, ki oživlja in razgibava druge, vodi borbo proti sovražniku in teži predvsem za tem, da bi pri njem uničil prav njegove ljudi, ki so neposredno vpleteni v vojno. Drugi činitelji (materialno-tehnični, prostor in čas) so neaktivni, »mrtvi« in brez človeka in njegove aktivnosti ne morejo pokazati svoje vrednosti v vojni. Seveda pa bi ne bilo prav, če bi podcenjevali vlogo in vrednost materialno-tehničnega činitelja, ki v precejšnji meri odloča o zmagi v vojni. Ni države, ki ne bi želela imeti čim boljše in sodobnejše oborožitve in vojno tehniko. Nepremagljiva je samo tista država, v kateri je pojem armade istoveten s pojmom ljudstva. To nam dokazujejo izkušnje naše osvobodilne vojske, kakor tudi izkušnje osvobodilnih borb kolonialnih narodov. Izvor naše sile v morebitni vojni ne bo le v moči naše armade, temveč predvsem v njeni enotnosti z ljudstvom, v pripravljenosti in odločnosti ljudstva, da brani svojo svobodo in neodvisnost. To bi bila vseljudska vojna enakopravnih in svobodnih članov socialistične skupnosti.

Prednost človeškega činitelja v vojni ni samo v njegovi kvaliteti, v številčnem stanju ljudstva (čeprav je tudi številčno stanje zelo pomembno, ker utegne v precejšnji meri nadomestiti slabosti drugih činiteljev), temveč predvsem v njegovih političnih, moralnih, tehničnih, kulturnih, fizičnih in drugih lastnostih. Brez upoštevanja teh kvalitativnih vrednosti človeškega faktorja ni mogoče razumeti dejstva, zakaj številčno manjše in celo tehnično slabše opremljene armade zmagujejo nad glede tega močnejšimi nasprotniki.

Borbena morala armade in ljudstva bo v morebitni vojni zaradi oborožitve in načina bojevanja mnogo večjega pomena kot v preteklosti.

DUŠAN VUKOVIČ

Radijski spored

Poročila poslušajte vsak dan ob 4.05, 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. — Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA — 1. junija

8.05 Postarček v mladinski glasbeni redakciji	15.15 Zabavni intermezzo
8.35 Spomini na partizanske dni	15.40 Na domači grudi
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo	16.00 Vsak dan za vas
9.25 Ansambel Jožeta Kampiča	17.05 Gremo v kino
9.40 Zborovske skladbe Antona Foersterja	17.50 Larry Adler in orglice
10.15 Simfonija št. 3 v g-molu	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
10.40 Seznanite se s Parkerjevimi	18.10 Mascagnijev veliki uspeh
10.55 Vsak dan nova popevka	18.45 Naši popotniki na tujem
11.00 Pozor, nimaš prednosti	19.05 Glasbene razglednice
12.05 Kmetijski nasveti — Nada Rihtaršič: Kaj nam je pokazala analiza cene mleka v lanskem letu	20.00 Po domače...
12.15 Slovenske narodne v priredbi Karla Puharja	20.20 Radijska priredba Arsena Lupina
12.30 Čez jug Evrope	21.00 Za konec tedna — ples
13.30 Za odhiti in razvedrilo	22.15 Oddaja za naše izseljence
14.05 Concerto in suita	23.05 Za ples in razvedrilo
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo	

NEDELJA — 2. junija

6.30 Napotki za turiste	18.22 Z lokom po strunah
7.40 Pogovor s poslušavci	18.30 Športna nedelja
8.00 Mladinska radijska igra	19.05 Glasbene razglednice
8.40 Iz albuma skladb za otroke	20.00 Nedeljska panorama zabavnih melodij
9.05 Z opernega in koncertnega odra	21.00 Naši skladatelji v spomin sodobnikov
10.00 Se pomnite tovariši...	22.15 Skupni program JRT
10.30 Zabavno-glasbena matineja	23.05 Zaplešimo v novi teden
11.30 Nedeljska reportaža	
11.50 Nekaj glasbe za dober tek	DRUGI PROGRAM
12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I.	12.00 Nedeljski koncert ob dvajsetih
13.30 Za našo vas	13.10 Za ljubitelje operne umetnosti
14.00 Koncert pri vas doma	14.00 Popolne ob zabavni glasbi
14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II.	14.30 Iz novejših klavirskih glasb
15.15 Trikrat petnajst	15.15 Trikrat petnašt
16.00 Humoreska tega tedna	19.05 V nedeljo zvečer
16.20 Ogrlica s popevkami in prijetnimi melodijami	20.00 Sodobni izvajavci
17.05 Hammond orgle	20.45 Ansambel »I musicie«
17.15 Radijska igra	21.00 Pisan spored zabavne glasbe
	22.15 Komorna soareja

PONEDELJEK — 3. junija

8.05 Zbori starejših in novejših jugoslovanskih skladateljev	12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Dušan Terčelj: Stanje našega vinarstva in kako kaže v prihodnje
8.40 Ob zvokih zabavne glasbe	12.15 Od Splita do Dubrovnika
8.55 Za mlade radovedneže	12.30 V paviljonu zabavne glasbe
9.25 Otroški prizori opus 15 za klavir	13.30 Concertino in suita
9.45 Trije koncertni plesi	14.05 Pol ure z italijanskimi opernimi pevci
10.15 Duet Elze iz Lohengrina	14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
10.35 Naš podlistek	
10.55 Vsak dan nova popevka	
11.00 Pozor, nimaš prednosti	

15.15 Iz arhiva zabavne glasbe	20.00 Panorama zabavnih zvokov
15.40 Literarni sprehod	20.45 Kulturni globus
16.00 Vsak dan za vas	21.00 Glasbena medigra
17.05 Naš popoldanski estradni koncert	21.05 Skupni program JRT
17.45 Četrtr ure s pianistom Errolo Garnerjem	23.05 Popevke in plesni ritmi
18.00 Aktualnosti doma in v svetu	
18.10 Vesele in okrogle v domačem in zabavnem tonu	DRUGI PROGRAM
18.45 Radijska univerza	19.05 Tečaj angleščine — 9. lekcija
19.05 Glasbene razglednice	19.20 Godalni kvartet v cis molu
	20.00 Ne vse, toda o vsakem nekaj
	20.45 Zabavni omnibus

TOREK — 4. junija

8.05 Obisk v operni hiši	16.00 Vsak dan za vas
8.40 V tritetrtnskem taktu	17.05 Koncert po željah poslušavcev
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
9.25 Pesmi in plesi iz Sovjetske zveze	18.10 Narodi v svojih plesih
10.15 Koncert za klavir in orkester	18.45 S knjižnega trga
10.40 Tečaj angleškega jezika — 8. lekcija	19.05 Glasbene razglednice
10.55 Vsak dan nova popevka	20.00 Skupni program JRT
11.00 Pozor, nimaš prednosti	20.20 Radijska igra
12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Korošec: Pridobivanje semen irav in detelj	21.20 Divertimento v G-duru
12.15 Iz folklornih zapiskov Tončke Maroltove	21.35 Naš nočni kaleidoskop
12.30 Plošča v ploščo	22.15 Skupni program JRT
13.30 Tretje dejanje opere »Fedora«	23.05 Plesna glasba
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo	
14.35 Pri skladatelju Lipovšku	DRUGI PROGRAM
15.15 Operetni napevi v plesnem ritmu	19.05 Iz muzeja gramofonskih plošč
15.30 V torek nasvidenje	20.05 Igrajo veliki zabavni orkestri
	20.45 Koncert za klavir in orkester
	21.15 Intermezzo z orkestrom
	21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza
	21.45 Jazz do 22.00

SREDA — 5. junija

8.05 Povabilo na ples...	15.26 Trije današnji
8.55 Pisan svet pravljic in zgodb	Lizstovi interpreti
9.25 Popevke v sredo dopoldne	17.00 Vsak dan za vas
10.15 Malo Bacha	17.05 Popolne z mehiškim nacionalnim orkestrom
10.30 Petnajst minut	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
10.45 Človek in zdravje	18.10 Poje Komorni zbor Radia Maribor
10.55 Vsak dan nova popevka	18.30 Petnašt minut ljubiteljem popevk
11.00 Pozor, nimaš prednosti	18.45 Ljudski parlament
12.05 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Napake pri zalivanju in dognojevanju	19.05 Glasbene razglednice
12.15 Slovenske narodne v raznih zasedbah	20.00 Ludvig van Beethoven: Fidelio
12.30 Dvospevi iz francoskih oper	22.15 Zaplešite z nami
13.30 Pol ure pred štirinajsto	22.50 Literarni nokturmo
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo	23.05 S popevkami po svetu
14.35 Sprehod po Ljubljani	
15.15 Zabavna glasba na šestih strunah	DRUGI PROGRAM
	19.05 Tečaj ruskega jezika
	19.20 Po svetu jazza
	19.50 Komorni intermezzo
	20.00 Zabavni zvoki
	20.45 Suita za godala
	21.05 Humoreska
	21.25 Med vzporedniki in poldnevnik

ČETRTEK — 6. junija

8.05 Francoske pesmi in zbori	10.40 Tečaj ruskega jezika
8.35 Dva orkestra — dva stila	11.00 Pozor, nimaš prednosti
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo	12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Franc Grum: Krmljenje krav z zeleno klajo
9.25 Četrtrkov dopoldanski operni spored	12.15 Poslušajmo Beneške fante
10.15 Pet minut za novo pesmico	12.30 Od melodije do melodije

13.30 Schumanova pomladna simfonija	20.00 Skupni program JRT
14.05 Samospevi iz naše moderne	20.45 Igra kvartet Jožeta Privška
14.20 Plesni orkester RTV Ljubljana	21.00 Literarni večer
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo	21.40 Suita v starem slogu
15.15 Zabavni orkester Camarata	22.15 Skupni program JRT
15.30 Turistična oddaja	23.05 Plesni orkester Bert Kaempfert
16.00 Vsak dan za vas	23.20 Skupni program JRT
17.05 Glasbena križanka	
18.00 Aktualnosti doma in v svetu	DRUGI PROGRAM
18.10 Narodne iz Furlanije	19.05 Seznanite se s Parkerjevimi
18.25 Prvi večerni ples	19.20 Mozaik zabavnih melodij
18.45 Kulturna kronika	20.00 Predstavlja se skladatelj Henrik Neugeborn
19.05 Glasbene razglednice	20.45 Divertimento v C-duru
	21.00 Melodije po pošti

PETEK — 7. junija

8.05 Instrumentalna skladbica	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
8.30 Kavkaške skice	18.10 V pesmi in plesu po Jugoslaviji
8.55 Pionirski tednik	18.45 Iz naših kolektivov
9.25 Petkovo koncertno dopoldne	19.05 Glasbene razglednice
10.15 Med deseto in enajsto	20.00 Iz arhiva zabavnega orkestra RTV Ljubljana
10.35 Naš podlistek	20.15 Tedensko znanje-politični pregled
10.55 Vsak dan nova popevka	20.30 Nokturno in sonata
11.00 Pozor, nimaš prednosti	21.00 Godala v ritmu
12.05 Kmečka univerza	21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
12.15 Poje Ljubljanski oktet	22.15 Skupni program JRT
12.30 Kitarist Andres Segovia	
12.45 Ciganski napevi	DRUGI PROGRAM
13.30 Zabavni kaleidoskop	19.05 Zapišite narek
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo	19.20 Glumači — opera
14.35 Iz vlog mezzosopranistke Cvetke Ahlin	20.50 Melodije, ki jih vedno radi poslušate
15.15 Napotki za turiste	21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
15.20 Zvočna panorama	21.45 Jazz do 22.00
15.45 Jezikovni pogovori	
16.00 Vsak dan za vas	
17.05 Iz Skandinavije na Jadran	

televizija

SOBOTA — 1. junija

RTV Beograd	15.25 Poročila
15.30 »Boberček« — predstava z gledališča Evrovizija	
17.00 Evropsko prvenstvo v boks za amaterje	
RTV Ljubljana	17.00 Festival mladinskih zborov
RTV Beograd	18.00 Poročila
18.05 »Ali ti smem reči mama« — argentinski film	
RTV Ljubljana	19.45 Propagandna oddaja
RTV Beograd	20.00 TV dnevnik
20.30 Sprehod skozi čas — dokumentarna reportaža	
RAI	
21.05 »Gospod srednjih let« — zabavno glasbena oddaja	
RTV Ljubljana	
22.15 Zgodba iz serije Interpol	
RTV Zagreb	
22.45 Poročila	

NEDELJA — 2. junija

RTV Beograd	17.00 TV v šoli
17.30 Ruščina na TV	
18.00 Angleščina na TV	
RTV Beograd	
18.30 Poročila	

kino

SOBOTA — 1. junija

- Center — domači film KOTA 905 ob 16. uri, ameriški film CUDODELKA ob 20. uri, premiera nem. barv. filma NE POSILJAJ ŽENE V ITALIJO ob 22. uri
- Storžič — francoski barv. CS film SALAMBO ob 16., 18. in 20. uri

NEDELJA — 2. junija

- Center — franc. barv. CS film SALAMBO ob 15., 17. in 19. uri, premiera nemškega barvnega CS filma ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU ob 21. uri

- Storžič — francoski film VELIKI POGLAVAR ob 10. uri, ameriški film CUDODELKA ob 16. in 20. uri, domači film SVOJEGA TELESA GOSPODAR ob 18. uri
- Letni kino Partizan — nemški barvni VV film NE POSILJAJ ŽENE V ITALIJO ob 20.30 uri

- Svoboda — nemški barvni VV film NE POSILJAJ ŽENE V ITALIJO ob 16. in 18. uri
- Cerklje — amer. vestern film OSAMLJENI CLOVEK ob 16.30 in 19.30
- Naklo — francoski film SVETNIK VODI PLES ob 17. in 19.30

PONEDELJEK — 3. junija

- Center — premiera franc. filma LOPOVI VELIKEGA SRCA ob 18. in 20. uri
- Storžič — premiera romunskega filma NA VALOVIH DONAVE ob 16., 18. in 20. uri

RTV Ljubljana	18.35 Lutkovni filmi za otroke
RTV Zagreb	11.00 Posnetek športnega dogodka
Evrovizija	
14.00 Evropsko prvenstvo v boks za amaterje	
RTV Ljubljana	17.00 Festival mladinskih zborov
RTV Beograd	18.00 Poročila
18.05 »Ali ti smem reči mama« — argentinski film	
RTV Ljubljana	19.45 Propagandna oddaja
RTV Beograd	20.00 TV dnevnik
20.45 Avtocesta — reportaža	
21.00 »Preproste duše« — humoristična oddaja	
22.00 Poročila	

TOREK — 4. junija

- Ni sporeda!

SREDA — 5. junija

RTV Ljubljana	17.00 Ruščina na TV
17.30 Angleščina na TV	
RTV Beograd	
18.25 Poročila	
RTV Ljubljana	
18.30 »Uganka« slikanica za najmlajše	

Letni kino Partizan — nem. barv. VV film NE POSILJAJ ŽENE V ITALIJO ob 20.30

TOREK — 4. junija

- Center — francoski film LOPOVI VELIKEGA SRCA ob 18. in 20. uri

- Storžič — nemški barv. VV film NE POSILJAJ ŽENE V ITALIJO ob 16., 18. in 20. uri
- Letni kino Partizan — nem. barv. CS film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU ob 20.30

Zirownica

1. junija ruski CS film LJUBEZEN ZMAGUJE
2. junija italijanski film VOJNA SE NADALJUJE

Kropa

1. junija amer. barv. film TOBY TYLER ob 20. uri

2. junija amer. barv. VV film PONOSNI UPORNIK ob 17. in 20. uri

6. junija franc.-ital. film KAM S TRUPLOM ob 20. uri

Ljubno

1. junija nemški barv. film GROFICA MARICA ob 20. uri

2. junija nemški barvni film GROFICA MARICA ob 16. uri

2. junija jugosl. barv. film TI LOVIŠ ob 14. uri

Radovljica

1. junija amer. barv. film SERIFOV SIN ob 18. uri

1. junija nemški barv. film GORSKA ROZA ob 20. uri

V ponedeljek bodo na gorenjskem šolske športne igre

2. junija nemški barv. film GORSKA ROZA ob 18. uri

2. junija amer. barv. film SERIFOV SIN ob 16. in 20. uri

2. junija italij. barv. CS film HERKULES IN LIDIJSKA KRALJICA ob 10. uri dopoldne matineja

4. junija francoski film ARHIMED KLOSAR ob 20. uri
5. junija francoski film ARHIMED KLOSAR ob 18. in 20. uri

6. junija amer. barv. film ZAKONSKI VRTILJAK ob 20. uri

7. junija amer. barv. film ZAKONSKI VRTILJAK ob 20. uri

gledališče turistični informator

Gorenjsko turistično območje

Hotel Jezero v Bohinju ima na razpolago samo 6 prostih postelj. V ostalih hotelih in v zasebnih sobah pa je dovolj prostora. Dovolj prostora je tudi v domu na Komni. Na Bledu je dovolj prostih postelj v vseh hotelih in v zasebnih sobah. V Mojs strani imajo dovolj prostora v hotelu Triglav in v zasebnih sobah. Dovolj prostora je tudi na Planini pod Golico nad Jesenicami in v domu na Črnem vrhu. V Trzinu je dovolj prostora v hotelu Pošta in v zasebnih sobah. Dovolj prostora je tudi v Podlublju in v planinskih domovih pod Storžičem in na Kofcah. Nova izletniška postojanka pri Tiču nad Lomom je redno oskrbovana. Od Trziča je oddaljena kakih 10 km. Dostop je možen tudi z motornimi vozili. Prelaz Ljubelj je od 29. maja dalje odprt. Na Krvavcu je dovolj prostora v novem in v starem domu; žičnica obratuje normalno. Dovolj prostora je tudi v obeh hotelih v Kranju in v zasebnih sobah. V Škofji Loki imajo vsako sobo: o ples na kopališču ob Sori. Prav tako je ob sobotah ples v domu pod Planino v Trebju. V domu pod Planino je dovolj prostih postelj, prav tako pa tudi v planinskem domu Lubnik, na Starem vrhu in na Javorjah. Dovolj prostora je tudi v zasebnih sobah na Sori, v Dražgošah, Poljanah, Gorenji vasi in Retečah ob Sori. Cene za prenočišče znašajo: Sorica 250—350 din, Dražgoše 200—300 din; Lubnik 400 din; Javorje 300 din; Reteče 400 din; Poljane in Gorenja vas 250—300 din. Do Sorice vozi vsako nedeljo dopoldne avtobus in se vrača zvečer v Skofjo Loko. V obeh Sorah je odprt lov na postrvi.

športne prireditve

NOGOMET

Kranj — Jutri ob 16.30 bo na igrišču Mladosti v Stržišču prvenstvena tekma slovenske nogometne lige med moštvo Triglava in Rudarja iz Trbovelj. Predtekma mladincev bo ob 15. uri.

Kosarka

Kranj — Drevo ob 19.30 bo na košarkarskem igrišču v Savskem logu prvenstvena tekma republiške moške lige med Triglavom in Elektro iz Soštanja.

ODBOJKA

Kranj — Danes ob 16. uri bo na odbojarskem igrišču v Savskem logu prvenstvena tekma II. republiške lige med domačim Triglavom in Poštoj. — Jutri ob 10. uri bo na istem igrišču prvenstvo na tekma ženske republiške lige med Triglavom in Branikom iz Maribora.

ATLETIKA

Kranj — Danes ob 17. uri bo na igrišču pred osnovno šolo »Franceta Prešerna« odprt atletski miting za člane in pionirje. — Mladi kranjski atleti bodo jutri sodelovali v republiškem finalu v Ljubljani in Celju.

IGRE

Kranj — V ponedeljek bo na Gorenjskem medobčinsko tekmovanje osnovnošolcev in srednješolcev v nogometu, rokometu, košarki, odbojki in atletiki.

Koprive - zdravilno sredstvo

Ceprav ljudje gledajo na koprivo kot na neko zlo rastlino, samo v napoto ob strezah, ob kateri se človek opeče, je kopriva pravcato zdravilno sredstvo. Že pater Kneipp je prišel do raznih zaključkov, nekaj od njih jih bomo navedli: čaj iz mladih kopriv, ki smo jih pravkar nabrali in posušili, razstavlja zasluznost v prsih in pljučih in poživlja delovanje ledvic. Močnejše kot listi delujejo koprivne korenine, če jih izkopljemo še zelene, posušimo in pozneje porabimo. Če ima kdo slabo, nečisto kri, naj prav pogosto je koprive, pripravljene v špinači. Uspeh se bo pokazal in koža se bo očistila. Če trpi kdo zaradi revmatizma in ne vidi nobene poti več, kako bi se ga znebil, naj boleča mesta po nekaj minut na dan glad ali tepe z živimi koprivami.

Odličen zdravilen učinek bo kmalu pregnal strah pred nenavadnim šibanjem.

Kopel za oči in kamilice

Kopel za oči pripravimo mrzlo ali toplo, v obeh primerih pa takole ravnamo: obraz potopimo v vodo in nekajkrat odpremo oči. Nato prenehamo za nekaj sekund in znova potopimo obraz. Ponovimo trikrat do štirikrat. Pri toplih kopelih za oči uporabljamo dodatke: kamilice, preslice ali pelin. Temperatura tople kopeli je od 32 do 36 stopinj Celzija. Bolečina, ki jo spočetka občutimo, ko v vodi pogledamo, brž mine, ko se malo privadimo. Te kopeli vplivajo na obtočnost v očeh in okrog njih. Mrzla kopel nam okrepi in osveži oči in je zato priporočljiva kadar komu peša vid in pri kroničnih vnetjih veznice.

Kamilice, starega znanega hišnega prijatelja, uporabljamo pri prehladih ali pri hudih bolečinah v trebuhu. Kamilice preženejo vetrove, delujejo proti vnetjem in ublažijo krče. Vplivajo tudi na sečila in na organe male medenice. Blaže krče ob začetku mesečne čišče, čiščo samo pa okrepe. Zelo pogosto se kalimični čaj uporablja tudi za potenje. Količina: na dve kavni žlički ulijemo skodelico vrele vode in pustimo stati pet minut. Za spiranje (vnetje sluznic v ustih in v vratu, obrobno vnetje vek, gnojenje dlesni) jih vzamemo ena do dve žlici na liter vode. S pridom jih uporabljamo tudi zunanje, za razne obkladke in kopeli.

Modni izrazi

BLOUSON: imenujemo obleko, ki ima zelo širok, napihnen hrbet in sprednji del.

CHEMISIER: je imenovana praktična športna ženska ob-

leka v srajčnem stilu z moškim ovratnikom in naprskami žepi.

PALETOT: Beseda je holandskega izvora. Prvotno je označevala rahlo tailliran moški plašč, ki se je dvovrstno zapenjal in imel žametni ovratnik. Danes pa razumemo pod to besedo damski plašč (navadno tričetrtinski).

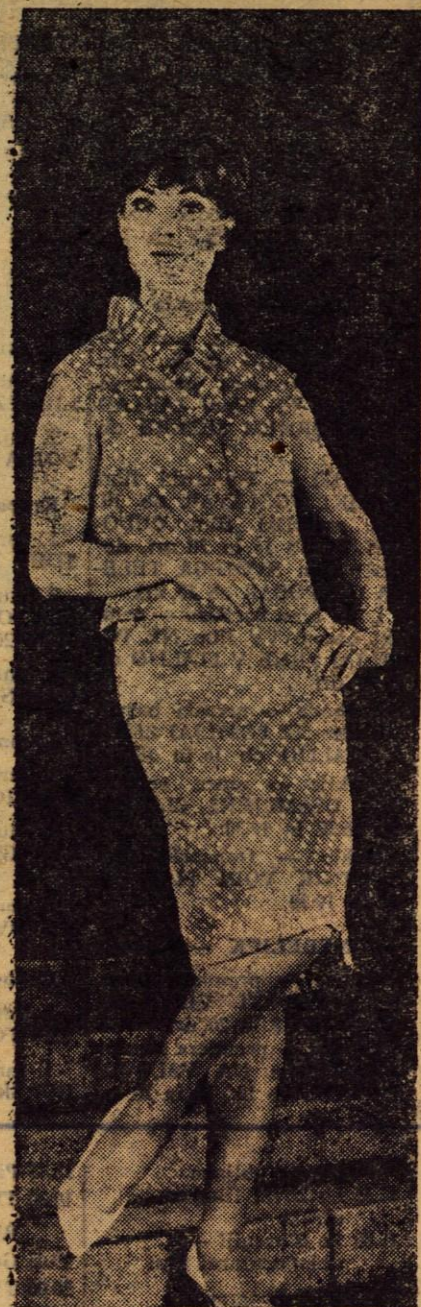
Proti izpadanju las

Mnogim pogosto na spomlad izpadajo lasje, vendar temu lahko pomagamo. Kupimo si tonikum za lase »Seborin« ali kako drugo lasno vodo in si vsak večer masiramo lase. Konce prstov bomo pritiskali na lasišče in jih bomo krepko premikali drugega proti drugemu. Najbolje je, da masiramo od tilnika do temena in od sence do sredine glave. Masiramo toliko časa, dokler se koža glave ne ogreje. Po masaži las ne hodimo razoglavi, ob hladnem in slabem vremenu pa si še skrbneje pokrijmo glavo.

Kaj pa s poročnim šopkom?

Pravijo, da se poročni šopek da lepo v vazo. Kaj pa, če se mlada dva odpeljeta takoj na poročno potovanje? Čemu potem šopek v praz-

nem stanovanju? Pametna ideja je, da cvetlice poročnega šopka po končanem slavnju razdelite med povabljenе goste.

Pike in zopet pike. Tudi naše trgovine so založene s tem blagom in lahko boste izbirale, ne samo barve, pač pa tudi kvaliteto. Na sliki sta prikupni popoldanski obleki brez rokavov. Modni pečat ji dajejo naborki, ki potekajo od izreza pa do roba krila

OD NOG DO GLAVE

Mali nasveti

Sol v kepah

Sol v kepah se bo raztopila, če jo bomo dali za nekaj časa v nepretoplo pečico.

Kotlovec

Kotlovec — vodni kamen odstranimo iz kotličev in loncev s kisom. Delovanje kisa je učinkovitejše, če uporabljamo vroč kis.

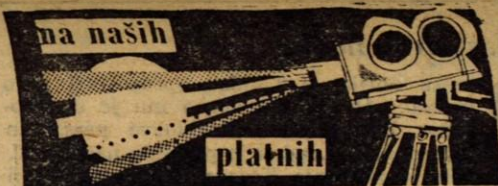
Špinača

Špinačo na deščici lažje sesekljamo, če skuhami, dobro odtečeni špinači dodamo malo moke.

živalskim mastem, posebno še, če imamo mastno lasišče. V primeru, da se lasje lomijo in so izredno suhi, jim bo dobro delo, da popijete vsak dan žlico olja. Lasje bodo dlje čisti in bleščeči, če si jih boste vsak dan prečesavale in krtačile.

Posebno gospodinje in vse tiste žene, ki dosti močijo roke, bodo uporabljale kremo za roke, koristil bi tudi glicerol zmehčan z rožno vodo, prav tako tudi limonin sok.

Nohti izdajajo človeka. Zdravniki trdijo, da mnogokrat nohti izdajo zdravstveno stanje človeka. Če so ti zelo krhki jih bomo skušali na ta način utrditi: 1/2 skodelice jedilnega olja segrejte in namočite vanj nohte in jih rahlo masirajte.

»TATTOVI VELIKEGA SRCA« režiserja Carla Rima je prijetna francoska komedija o svojevrstni družini malih lopovov velikega srca. V glavnih vlogah filma nastopajo: Eddie Constantine, Jean Richard, Noël-Noël in Yves Robert. Kvalitetna zabava in ne brez soli.

»NA VALOVH DONAVE« je film iz romunskega uporiškega gibanja. Igrajo Lazar Vrabie, Lina Petrescu in Liviu Ciulei, ki je film tudi režiral. Delo je bilo nagrajeno na festivalu v Karlovih Varyh leta 1960.

»ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU« je jugoslovansko-nemška koprodukcija in je seveda prenos istoimenskega romana Karla Maya. V filmu nastopajo na nemški strani Lex Barker, Herbert Lohm in Karin Dor, na naši strani pa Sima Jančičević in Plitvička jezera v barvah in cinema-scopu. (Pa pravijo, da so Plitvička jezera zaščiteni!)

Franc. igravka Marina Vlady je za svojo vlogo v italijanskem filmu »Zakonska postelja« dobila nagrado v Cannesu. Na sliki je igravka v filmu »Žena v oknu«

Novo
v svetovnih
ateljejih

Filmski vrtiljak

Claudia Cardinale v filmu »Leopard«, ki je dobil na festivalu v Cannesu prvo nagrado — zlato palmovo vejico

Mellina Mercuri in Anthony Perkins sta odigrala glavni vlogi v novem Dassinovem filmu »SS Phaedra«, moderni verziji stare grške tragedije.

Francija

Novi film režiserja Alaina Resnaisa se imenuje »Muriel«. Tema je ista kot v njegovem prejšnjem delu, slovitem filmu »Lani v Marienbadu«: problem spomina in časa. Dolphine Seyrig (iz »Marienbada«) povabi na obisk človeka, ki ga je ljubila, ko ji je bilo šestnašt let — in nato nam scenarist Cayrol in Resnais v bežnih srečanjih med osebami v filmu razpletata svoje misli o sodobnem človeku, ki mu je celo ljubezen težka.

Drugi avtor »Marienbada« Alain Robbe-Grillet pa je kot režiser dobil popolnoma svobodne roke pri filmu »Nesmrtna«, ki ga je postavil v Turčijo. Zgodba — moški ljubi skrivnostno plavalasko, ki umre v prometni nesreči; na koncu tudi njega doleti ista usoda. Interpreta glavnih vlog sta Françoise Brion in Jacques Doniol Valcroze.

Seveda tudi v Franciji ni vse tako zelo resno: Jacques Poitrenaud je na primer še enkrat »ovekovečil« nočni Pariz s filmom »Strip-tease«, v katerem je razen lepe Dany Saval zaigral popularni komik Darry Cowl (Jezik za zobe).

Italija

Režiser Alessandro Blasetti, ki ga poznamo po »Evropi ponoči« in »Ljubim, ljubiš«, bo sedaj posnel film »Liola« po istoimenskem delu Luigijsa Pirandella. Glavne vloge v filmu bodo odigrali Ugo Tognazzi, Giovanna Ralli, Pierre Brasseur in Anouk Aimée.

Znana francoska igravka Emanuelle Riva pa igra poleg Uga Tognazzija v novi komediji Luciana Salceja — »Ure ljubezni«.

Claudia Cardinale je indijska princesa, lastnica baje-slovnega diamanta »Rožnati panter«, po katerem se imenuje tudi film, ki ga snema-jo Američani v Italiji. Razen nje igrajo v filmu še David Niven, Peter Sellers in Capucine, režira pa Blake Edwards.

Združene države

Znani angleški igravec Laurence Harvey, ki smo ga pred kratkim videli v filmu »Bilo jih je sedem«, je za ameriško družbo »United Artists« odšel v Španijo, da bi v dvojni vlogi režiserja in glavnega igravca posnel »Obred«. Razen nje igra obojetajoča mlada angleška igravka Sarah Miles, ki se je uveljavila z Glenvillovim »Procesnim rokom«.

John Wayne igra glavno vlogo v novem westernu velikega formata, ki ga režira Andrew McLaglen — »McLintock«. Razen njega igrajo še Maureen O'Hara, Yvonne de Carlo in Stephanie Powers.

V novem Bronstonovem superspektaklu »Padec rimskega imperija«, ki ga spet snema v Španiji, igrajo Sophia Loren, Alec Guinness in James Mason. Režira Anthony Mann.

Velika Britanija

Elizabeth Taylor in Richard Burton igrata glavni vloge v filmu »Pomembne osebnosti«, ki ga

je za ameriško družbo MGM posnel na Angleškem režiser Anthony Asquith. Scenarij je napisal znani dramatik Terence Rattigan. Elizabeth Taylor igra ženo, ki na zamaglenem letališču ni med možem in ljubimcem... Mimogrede: dragocena zvezda »Kleopatre« je sklenila novo milijonsko pogodbo. J. Lee-Thompson ji bo za vlogo v svoji novi komediji »Ljubim Louisa« dal milijon dolarjev, razen tega pa bo dobila še 10 procentov plačane vstopnine. Toda — kako dolgo se bo Liz še podpisovala pod pogodbe s šestimi ničlami?

Rita Tushingham (Okus po medu), Dudley Sutton in Colin Campbell tvorijo trikotnik, v katerem mladi mož spravi v nevarnost svoj zakon zaradi svojega prijateljstva z motociklistom. Naslov filma, ki ga režira Sidney Furie, je »Fantje v usnju«.

Sovjetska zveza

Ilja Frez, ki ima za seboj že več otroških filmov, je posnel film »Kupujem si očka«, ki pa ga je namenil bolj odraslim kot otrokom. Gre namreč za zgodbo o fantiču brez očeta (mamico sprašuje, če ji je takrat, ko ga je kupovala, zmanjkalo denarja, da ni kupila še očka...), ki se odpravi po mestu, da si sam »kupi očka«. Razen petletnega Aljoše Zagorskega sta v filmu nastopila še mlada igravka Vladimir Treškalov in Olga Lisenko.

Japonska

Veliki japonski režiser Akira Kurosava (Sedem samurajev, Rašomon, Skrita trdnjava) je dal svojemu novemu filmu na-

slov »Nebo in pekel«. V njem obravnava sodobno temo: zločinci po pomoti ugrabijo šoferjevega sina namesto direktorjevega. Postavi se moralni problem: ali je šoferjev sin vreden prav toliko kot direktorjev. Vlogo direktorja igra odlični Toširo Mifune, razen nje pa nastopata med drugim še Kioko Kaga-ya kot njegova žena in Tatsuja Nakada kot glavni detektiv.

Poljska

Znani poljski režiser Jerzy Kawalerowicz (Mati Ivana Angelska) je v Varšavi začel snemati film »Faraon«, ki ga je oprl na istoimenski roman Bolesława Prusa. Pri snemanju filma bodo sodelovali številni egip-tologi in arheologi, ki bodo zagotovili avtentičnost filma. Pravijo, da bo ob premierjavah s »Kleopatrom«, ki se vsiljujejo same po sebi, očitna večja verodostojnost in spoštovanje zgodovine v »Faraonu«.

Jugoslavija

Veljko Bulajić je na Reki že začel s poskusnimi snemanji v okviru priprave za svoj novi film »Netva«.

Po številnih koprodukcijah dvomljive vrednosti se nam vendar spet obeta nekaj drugačnega: »Avala-film« je sklenil z ameriškim podjetjem »20th Century Fox« pogodbo o snemanju filma »Obisk stare gospe« po Dürrenmattovi drami. Film bo režiral znani nemški režiser Bernard Wicki (Most), v glavnih vlogah pa bosta nastopila Ingrid Bergmanova in Anthony Quinn. Zunanje prizore bodo posneli v Zemunu.

Kadar ga vodita bolniški sestri po parku medicinske akademije v Moskvi, se ljudje, ki ga srečujejo, z neprikritim strahom in pa tudi z velikim spoštovanjem ozirajo za njim. Znano jim je, kdo je ta mož, ki ga opirata sestri, vedo, da je to Lev Landau, Nobelov nagrajenec za fiziko, eden največjih veleumov današnje dobe. Z enajstimi leti se je ukvarjal s teorijami Alberta Einsteina, s štirinajstimi se je vpisal kot študent na vseučilišče, z devetnajstimi je postal doktor leningrajske univerze.

Vse to so brali ljudje, ki ga srečujejo, v časnikih, brali pa so tudi, da je ta mož štirikrat umrl. Štirikrat so ga spet zbudili od mrtvih...

Prva bolniška sestra pravi: »Prosim, Dau, pomagajte mi pomnožiti 974 s 784!« — Oči na bledem obrazu se za hip zapro in profesor Landau že odgovarja: »763.616. Točno! Ni vam treba še enkrat računati, sestra.«

Druga sestra: »Rojeni ste 22. januarja 1908. Povejte mi, kje ste rojeni!« Mož za trenutek postoji. Na dveh brezčutnih nogah, ki neobgledno visita na njegovem telesu kot dvoje lesenih letov. Postoji in pravi: »Januar? Kdaj je to? Ne spominjam se.«

Zdravniki upajo, da se mu bo nekoč povrnil spomin, tako kot se je povrnil po strahoviti nesreči njegov genialni razum.

V tovorni vlak

V nedeljo, 7. januarja 1962, se je peljal profesor Landau v svojem avtomobilu iz Moskve v sovjetsko atomsko središče Dubno. Cesta je bila prosta in šofer je vozil precej hitro, vendar pa kljub temu previdno, kajti cestišče je bilo poledenelo. Tedaj je nenadoma stekel prek ceste pred vozilom otrok. Šofer je skušal preprečiti nesrečo, toda pri tem je vrgel avtomobil s ceste na železniški tir ob cesti ravno pred tovorni vlak, ki je pograbil vozilo, ga vlek nekaj časa s seboj in ga popolnoma razbil.

Uro po nesreči je ležal profesor na kliniki Timirjazevski pri Moskvi. Bil je v nezvesti, na vsem telesu je komaj kak organ ostal nepoškodovan. Zdravniki so registrirali:

Utisnjeno teme lobanje, trikratni prelom baze lobanje, zmečkanine na možganih, devet prelomov reber, trikratni zlom kolčne kosti, hude poškodbe na prsnem košu, raztrgline žolčnega mehurja in sečnega mehurja, motnje dihanja, kolaps krvotoka, živčni šok. Osmrtvičenje obeh rok in nog, pomanjkanje telesnih refleksov, neobčutljivost za bolečine, slepota, gluhoti in nemost. Sedemnajst izredno hudih poškodb, ki bi vsaka izmed njih utegnila povzročiti smrt.

Ko je Hruščov zvedel za nesrečo, je rotli zdravnike: »Ta mož ne sme umreti! Poskusite vse, da ga rešite!« Odletela so posebna letala v Kanado, Francijo, na Češko in pripeljala v Mosko slavne kirurge in razne specialiste k bolnikovi postelji. Drug za drugim so pretreseni ugotavljali: ponesrečenec je tik pred smrtjo.

Zvečer na dan nesreče so kirurgi tvegali prvo operacijo: odprli so lobanjo, da bi odvzeli tekočino, ki obdaja možgane in ki se zaradi zmečkanin ni mogla normalno odtekat v kanal hrbtnega mozga; grozile so torej nove hude okvare možganov.

Četrtega dne ob pol eni popoldne je prenehalo dihanje in srce se je ustavilo. Profesor Landau je umrl. Klinično umrl. Toda zdravniki niso obupali, bili so pripravljeni. Ker si zaradi težkega bolnikovega stanja niso upali odpreti prsnega koša, da bi tako prišli neposredno do srca, so injicirali vanj oživljajoča sredstva in res, srce je spet začelo biti.

Zmaga nad smrtjo tedaj? Da, toda cena je bila visoka! Srce je stalo nekaj minut in teh nekaj minut ni pošiljalo možganskim celicam kisika. Kako hude bodo okvare možganov zaradi tega premora, ko je znano, kako občutljive so možganske celice, da nekatere vzdrže komaj nekaj sekund brez kisika!

Umetno dihanje

Tri dni nato — ob petih zjutraj — je dihanje spet popolnoma prenehalo. Landau se je zadušil zaradi krvnih sesedkov, ki so zamašili pljuča. Profesor Graščenko je odprl sapnik in vključil v krvotočni sistem aparat, ki je

prevzel funkcijo pljuč. Obenem pa so zbudili srce, ki je spet začelo biti.

Devetega dne po nesreči je srce obstalo tretjič in enajstega dne četrto. Obkrat se je zdravnikom posrečilo spet obuditi ga, toda napori so postajali vedno večji in rešitev se je vedno bolj odmikala.

Sedemnajstega dne se je dvignila bolniku temperatura na 41 stopinj. Encephalograph je nakazal nove hude motnje v možganih (to je aparat, s katerim merimo možganski tok). Vse je kazalo, da je v možganih nastal edem (oteklina s tekočo vsebino). Da bi ga izsušili, so se zdravniki odločili za injekcijo določene raztopine sečnine. Snov je prineslo posebno letalo iz Londona. Edem je sicer izginil, toda nastopila je zastrupitev s sečem.

Bolnikova soba na nevrokirurški kliniki je bila podobna laboratoriju. Štirideset dni in noči so se menjavali trije zdravniki in tri bolniške sestri pri bolniški postelji moža, ki se ves čas od dneva nesreče ni zavedel niti za hip.

Mož, ki je štirikrat umrl

Na postelji je ležalo okrnelo truplo, slepo, gluho, brez refleksov, brez vsakršnega stika z okolico. Z aparati so mu dovajali to, kar imenujejo zdravniki življenje.

Sedemindesetega dne je bila na kliniki dramatična konferenca. Razen sovjetskih zdravnikov so ji prisostvovali še kirurg Penfield iz Kanade, profesor Kunc iz Prage, profesorja Garcin in Guillot iz Pariza. Slo je za to, ali bo ponovna trepanacija (odprtje) lobanje za Landaua pomenila poslednji poskus rešitve ali konec. Bolnika je bilo treba na vsak način končno zbuditi k zavesti.

Toda zgodilo se je čisto nekaj drugega. Vprašanje je rešil dogodek, ki je bil daleč stran od vseh znanstvenih razmotiranj. Medtem ko so se zdravniki posvetovali, je sedla — spet enkrat, kot že tolikokrat prej k bolnikovi postelji njegova žena Kora. Nič več že ni vedela, kolikokrat ga je v teh sedemindesetih dneh in nočeh ogovarjala s tihim, nežnim glasom — brez uspeha. Zdaj je začela spet z rotečim glasom žene, ki hoče doseči svojega moža, ki si ga hoče priboriti nazaj. Poklicala ga je in rahlo je zdrnila njena roka po bledem licu. In glej! Oči so se nenadoma odprle, pogledale so jo, bile so zgovorne, razumevajoče žive.

Razum je neokrnjen

Osmega aprila je Landau spregovoril prvo besedo: »Hvala!« 14. aprila mu je dr. Fjodorov bral začetek Puškinove pesmi in sredi prenehal — Landau je pravilno nadaljeval. 25. aprila je pokazala Kora možu prstan, ki ji ga je bil nataknil na prst ob zaroki. »Ali je to ura?« je vprašal Landau. Drugega maja si je zaželel videti svojega osemnajstletnega sina Igorja. 15. maja mu je fizik Rusinov, eden njegovih sodelavcev, zastavil specialno strokovno vprašanje: »Ali poznaš in se spominjaš Landauovega diamagnetizma?«

Odgovor: »Da.«

Rusinov: »Kakšen vpliv ima temperatura na ta fenomen?«

Odgovor (točen in pravilen): »Praktično nobenega.«

Landauova okolica si skoro ne upa verovati v to čudo. Ali je njegov razum res ostal neokrnjen? Njegov razum, njegova sposobnost logično misliti pač — ne pa tudi njegov spomin. Landau se ne spominja obdobja svoje mladosti, imena, staršev, ne spominja se študijskih let.

Devetega decembra 1962 je sprejel Landau — sedel v naslonjaču — švedskega veleposlanika in iz njegovih rok Nobelovo nagrado za fiziko. Podelili so mu jo za njegova raziskovanja o zgoščitvi materije in za tako imenovano superotekočinjenje plemenitih plinov.

Mož, ki je bil štirikrat mrtev, se je začel učiti spet živeti. Rane so se zacelile, kosti so se zarasle. Ostalo je le še vprašanje, ali se bo dal premostiti prepad med logičnim mišljenjem in spominom. Medicinski časopis »Selecta« piše, da se v Landauovem primeru točno kaže dvoznost ponovne oživitve tako nadarjenih ljudi, kot je on. Zaradi štirikratnega zastoja srca, ki ni več oskrbovalo možganskih celic s kisikom, so na tako izrednem duhu, kot je njegov, nastale okvare — na tistem duhu, ki so ga hoteli rešiti za človeštvo. Duh pa ni samo znamenita logična misel.

Njegova žena — njegov spomin

Za sedaj nadomešča Landauov spomin njegova žena. Vsak trenutek je pri njem, kadar je zbujen in se sklanja nad številkami in formulami. Dvajset let je poteklo, odkar je postala njegova življenjska družica. Danes bi Landau gotovo sam več ne razumel svoje nekdanje miselnosti, če bi se spomnil na izjavo, ki jo je dal nekoč v Kopenhagnu. Profesor Edvard Teller, oče vodikove bombe, se spominja, kako je prišel 23-letni Landau v Kopenhagen k profesorju Nilsu Bohru, da bi postal njegov učenec. Ko je tedaj Teller objavil svojo poroko, je vprašal Landau, koliko časa namerava vzdržati v zakonu.

»Vse življenje, upam,« je odvrnil Teller. In Landau nato: »Kako je to tipično za kapitalistično družbo, ki svoje člane zaveja k temu, da vsako dobro stvar pokvarijo s pretiravanjem.«

To je zgodba o možu, ki je štirikrat umrl in je živ.

Profesor Landau in njegova bolniška sestra

V Sarajevu

Minilo je že nekaj tednov, ko sva se z očetom odpravila z vlakom na krožno potovanje po Jugoslaviji.

V ponedeljek popoldne sva odšla z avtobusom iz Kranja, ob osmih pa je vlak odpravljaj iz ljubljanskega kolodvora proti Zagrebu in Sarajevu.

mlada rast

Do Sarajeva sva se vozila celih 14 ur. Ko sva prispela na sarajevsko železniško postajo — ki je ena najlepših v državi — se je tam kar gnetlo ljudi.

Po širokih sarajevskih ulicah smo prišli v stari del mesta »Baščaršijo«.

V teh ozkih ulicah stoje nizke hišice muslimanskih rokodelcev. V vsaki taki majhni ulici so samo rokodelci ene vrste. V eni so mizarji, v drugi zlatarji in podobno. Po eni teh ulic sva prišla na dvorišče džamije. Na sredi je velik vodnjak. Tu si muslimani umivajo noge, preden stopijo v cerkev. Džamija je zelo velika. Stene so lepo poslikane, pod nekaterimi pa so napisana imena tistih, ki so džamijo ustanovili. Spredaj je vzvišen prostor, nekakšna prižnica, kamor stopi muslimanski duhovnik, in sicer samo ob petkih. Na tleh sem videl ogromne preproge, ena tehtala celo 400 kg, tako nam je povedal naš spremljevalec. Pred nekim oltarjem je bil pogrnjen prt, darilo egiptovskega predsednika Naserja. Sem ga je

položil v času, ko je bil na obisku v naši deželi. Ta džamija je ena najlepših v državi, oziroma na Balkanu.

Potem smo se vrnili v mesto. Spotoma smo videli v pločniku odtise nog Gavrila Principa iz časa, ko je streljal na prestolonaslednika Ferdinanda. V isti ulici je tudi muzej.

Naslednji dan sva z očetom z avionom odpotovala v Beograd.

Peter Dolenc, učenec 8. raz., Kranj

Na sliki so osmošolci in osmošolke, ki so tekmovali v matematiki. To tekmovanje so priredili v Skofji Loki med šolami v občini

Brez dela ni jela

Nekega četrtega Metka ni imela pouka. Dopoldne je hotela malo dlje spati kot ponavadi, toda mati ji je navsezgodaj naložila delo. Ker je Metka ni ubogala, je mama opravila vse delo sama. Metka je ležala do enajstih in sonce je že toplo sijalo, ko se je deklica oblekla in odšla na sprehod.

Ura je bila dve. Postala je lačna, zato je odšla domov, na kosilo. Šla je v kuhinjo. Nekako začudeno je ogledovala mamo, ki je dala na mizo kosilo le za tri. Mislila je, da bo iz omare vzela še en krožnik, toda ni bilo tako. Mati je pred vsakega postavila krožnik dobre mesne juhe, razen pred Metko. Deklica je kar »debelo« pogledala. Potem jo je oče vprašal: »Ali si ti že jedla?« Povedala je, da še ne, medtem ko je mati odšla iz kuhinje. Ko se je vrnila, ji je dala knjigo in jo odprla tam, kjer je pisalo: »Kdor ne dela, naj ne je!« Potem ji je še rekla: »Zdaj greš lahko nazaj na balkon.«

Metka je iz trme potočila nekaj solz, pa niso prav nič pomagale. Ko so drugi pojedli, je hitro natočila toplo vodo in pomila posodo, da je ne bi prehitela mama. Ko je bila posoda čista in posprav-

ljena, je tudi Metka dobila svoje kosilo.

Odslej ni nikoli več lenarila in je venomer pazila, da

je vsak dan vsaj malo pomagala mami.

Andreja Tršan, učenka 6. razreda, Kranj

Skala - baba

V starih časih, ko v Davči še ni bilo ljudi, se je po tamšnjih hostah klatil velikan, ki je lovil medvede in neresce. Kogarkoli je ulovil, ga je zadavil z golimi rokami, natknil na raženj, ga spekel in požrl s kostmi in dlako vred.

Velikan pa je imel ženo, ki je bila takšna baba, da je segala možu komaj do ramen in še je bila večja kot najvišja smreka. Nič drugega ni delala v potoku ko možu hlače prala, kjer je danes Zala. Ženo nogo je stala na hribu Jastrenku, z drugo pa na nasprotnem hribu Kovku, se sklanjala in prala velikanu hlače dopetače. — V slapu Skočniku jih je namakala, potlej pa z njimi udrihala po skalnati pečini, ki ji je služil za perilnik.

A medvedu in neresci, ki jih je velikan preganjal, so sklenili, da se bodo nad njim maščevali. In ker njemu niso mogli blizu, so njegovo ženo zasledovali. Ko se je nekega dne spet odpravila moževe

hlače pral, so se ji približali: trije medvedi na Jastrenku, trije neresci na Kovku in ji izpodnesli noge, da je perica strmoglavila v prepad. Padla je na pečino nad slapom Skočnikom in se na pešču ubila.

Velikan je ženo iskal, a ko jo je našel mrtvo, se je tako razžalostil, da je izginil iz davških gozdov neznano kam. Skali nad slapom pa so ljudje iz Davče in Zale vzdeli po velikanovi babi ime — Skala Baba.

Ali uganete?

Sebe kliče, kadar poje in zapoje nam po svoje.

(vošarjuna)

Venomer naprej bitim, kraga pa nikoli ne pustim.

(ojoq oysunju)

V čevlju sem potreben, v zvezku nepotreben.

(qaoa)

Skupina mladinskega odseka PD Bled v Kumrovcu. V rojstno vas maršala Tita so odpotovali pretekli teden

Foto: J. Hausman, star 12 let

Bili smo v Kumrovcu

Minulo nedeljo je mladinski odsek PD Bled organiziral izlet v rojstno vas maršala Tita. Z Bleda se je odpeljalo 50 mladih planincev, in sicer ob 5. uri zjutraj z velikim avtobusom proti Dolenjski. Ustavili smo se v Novem mestu in si ogledali njegove zanimivosti. Ob 9. uri smo bili že v Šmarjeti in tam smo se eno uro namakali in plavali v topliskem bazenu sredi gozdička. Opoldne smo bili v Brezicah, nato pa po kratkem pristanku odbrzeli čez Bizelsko v Kumrovec. Tam smo si ogledali rojstno hišo našega voditelja in lepo kumrovsko šolo. Janko je »ovekovečile« nekaj svojih prijateljev pred spomenikom, medtem ko so bili ostali še v hiši. Popoldne smo se vračali skozi Celje, Zalec in Trojane. Tako smo videli lep del Dolenjske in Stajerske, pa še zgodovinski košček hrvatskega Zagorja.

Uroš Stare, Bled

Otroci iz Nove ulice

Orhanovi so se preselili v novo štirinadstropno zgradbo. Toda tistega dne, ko so se hoteli preseliti, Orhan ni hotel zapustiti svoje stare hiše. Rekel je: »Pojdite sami! Jaz bom ostal tukaj.«

Tako je. Orhan je imel prav. Vsi njegovi prijatelji so bili tu. Tukaj so bili vsi dobri in slabi spomini. Vse, kar je do sedaj slišal, je bilo vezano na to hišo in ulico, v kateri je stanoval. Tukaj je Orhan spuščal prvega zmaja, tukaj se je lovil, žogal... A kaj bo delal sam v novi ulici?

Končno je njegova mama predlagala: »Pojdi,

sinko, greva k teti na obisk. Obljubim ti, zopet se bova vrnila.«

Prvi dan Orhan ni zapustil sobe. Ves čas je gledal skozi okno otroke, ki so se igrali na pločniku. In ko je prišla mama in namestila na okno novo zaveso, je rekel: »Ti otroci niso dobri. Ne maram jih.«

Prvo noč v novi hiši je Orhan zelo slabo spal. A ko ga je zjutraj zbudilo toplo poletno sonce, je zaprosil mamo:

»Mamica, vrni me se v našo staro hišo. Rad bi se igral z otroki iz Nove ulice.«

Odgovorila mu je: »Pojdi, Orhan. Počakaj me doli, na ulici.«

Orhan je kot veter stekel iz hiše. Na ulici so ga obkrožili dečki in deklice. Eden mu je posodil skiro, drugi mu je dal žogo, tretji ga je peljal s svojim kolesom, četrti...

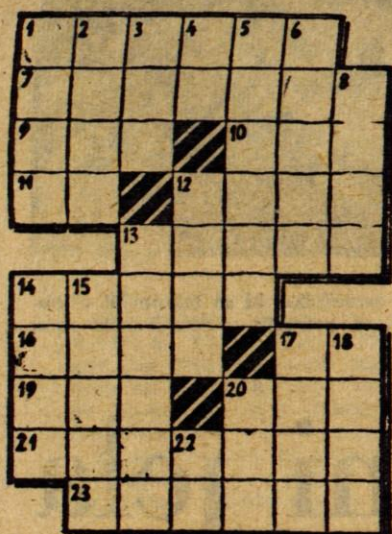
Orhan se je razigral. Kmalu je pozabil, kaj vse ga je prej težilo. Ko je postal lačen, je stekel po stopnicah.

Mama, ki ga je ves čas gledala skozi okno, mu je rekla: »Prav zares, ti otroci niso dobri. Ne ugajajo mi!«

»Ne, ne!« je vzkliknil Orhan. »Tudi otroci iz te ulice so dobri... Mama, daj ostaniva tu.«

In tako so Orhanovi ostali v novi štirinadstropni zgradbi.

Križanka št. 21

Križanka je maglična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

1., 1. vrsta skladbe, 7., 2. negativno nabit delec molekule, 8., 3. grška boginja zmage, 9., 14. kemijski simbol za stroncij, 10., 4. stranišče, 12., 5. začetnici izumitelja dinamita, 13., 11. tovarna športnega orodja na Gorenjskem, 14., 9. ime igralca Severja, 15., 6. cvetna mačica.

Rešitev križanke št. 20

Vodoravno: 1. manija, 7. anatema, 9. sad, 10. sin, 11. tm, 12. Tine, 13. nakit, 14. omara, 16. kava, 17. ul, 19. osa, 20. era, 21. podolit, 23. nakana.

Izum

— Stiska prisili človeka, da marsikaj izumi!

Radijska drama

V hotelu

— Zelo živčen se mi zdi ta gost. Bomo videli, kako dolgo bo vzdržal!

Pijan mož

— Ali vam lahko nekaj povem, tovariš milčnik. Spominjate me na mojo ženo!

Natečaj

— Tovarišica se želi pri nas zaposliti. Razpiši natečaj!

Oddaja za odrasle

— Moraš mi oprostiti Karl — vidi, da je noč na televiziji oddaja, ki je za otroke prepovedana!

HOROSKOP

Velja od 1. do 8. junija

OVEN (21. 3. — 20. 4.) Neko srečanje proti pričakovanju prinese koristi, novica pa ne bo najboljša. Mračne misli prehodnega značaja. Privoščiti si razvedrila, vendar ne izzivaj ljubosumnosti. Zaradi močne volje izpelješ dve težavi.

BIK (21. 4. — 20. 5.) Želja se je le navidezno uresničila, vendar ne obupaj. Čudni dogodki na sentimentalnem področju in intimni razgovori. Zato trpijo živci obeh; vsaka bojazen je odveč. Slišiš grožnje in čutiš hrepenenje. Nepričakovano se poveča občutek zadovoljstva šele v petek. Delaš usluge.

DVOJKA (21. 5. — 20. 6.) Ne vdaj se viharju srca, sicer bo trpelo delo in vsa okolica. Z grožnjo prej izgubiš kot pridobiš. Ljubosumnost, mračne misli so bolj iz navade kot iz potrebe. Spremeni svojo taktiko in pojdi v naravo. Darilo.

RAK (21. 6. — 22. 7.) V poklicnem delu uveljaviš po membru zamisel, zato se pripravi na važen pogovor in potovanje. Ne preziraj naklonjenosti neke osebe.

LEV (23. 7. — 22. 8.) O znanjih, ki potujejo zveč smešno, neverjetno novico. Delo zaradi čustvenih motenj ne bo normalno. Odvadi se nepotrebnih vzdihov. Radodaren obiskovalec, boljša družba sredi tedna.

DEVICA (23. 8. — 22. 9.) Polagoma začneš presojsati in ceniti notranjost osebe drugega spola. Rahel napredek odnosov doma in z drago osebo, uspeh v službi.

TEHTNICA (23. 9. — 22. 10.) Z nenadno zaupljivostjo vse presenešiš. Hliniš hladnost, a te hitro ulovijo. Od cilja te še nekaj odvaža.

SKORPIJON (23. 10. — 22. 11.) Slišiš resnico pa se za hip raznežiš, da se ti bodo smejali. Srečanje s starim znancem. Obljuba dela dolg, zato ne odlašaj.

STRELEC (23. 11. — 22. 12.) More se znebiš, ko poveš resnico in se nekomu zasmiliš. Slovo bo proti pričakovanju ganljivo. Zajame te srčni vihar.

KOZOROG (23. 12. — 20. 1.) Predviden izlet ti pokvari vreme. Nič zato, doma bo prijetnejše, čeprav dvomiš. Prisiljeno varčevanje.

VODNAR (21. 1. — 19. 2.) V srčnih zadevah je treba več spretnosti in ljubosumnost lahko vse pokvari. Neko pismo te sila preseneči, nekoga pa užali. Pretirana uradnost se bo maščevala v nedeljo.

RIBI (20. 2. — 20. 3.) Zaupana ti bo odgovornost, ki si je po tihem že dlje časa želiš. Več nežnosti in manj zlobnosti — je želja drage osebe. Qbisk.

Naša humoreska

Pijača

va žena zaman prizadevala, da bi ga odvrnila od pijače. Lepe besede, prepričevanje, obljube, statistični podatki — vse skupaj ni pomagalo. Kadar je žena omenjala težke posledice alkohola, se je Elemer skliceval na družinsko tradicijo: »Toda, žena, ne govori neumnost. Moj ded je veliko več pil kot jaz, pa je kljub temu živ in zdrav dočakal dvaindevetdeset let.« Ko je žena že čisto obupala, da

življenjski standard Elemerjevih je bil tak, da se je žena kmalu lahko pohvalila svojim prijateljem: »Kupili smo avtomobil.« To je bilo resda malo pretirano povedano, ker so avto kupili z bančnim kreditom, a to v bistvu ničesar ne menja. Elemer je postal popolnoma drugačen človek. Spremenil se je v umirjenega voznika in hkrati v strastnega antialkoholika.

V družbi, kjer so izkušnje navadno največje, je žena ponosno zavračala kozarce, ki so jih ponujali njenemu možu: »Ne trudite se. Moj mož sploh ne pije. On šofira.« Ponoči, ko sta se peljala domov, je Elemer trezen sedel za krmilom in zavidal pijancem, ki so veselo objemali stebre in drug drugemu, tako mimogrede, prirejali javne koncerte. »Samo pešči živijo pravo življenje«, je vzdihoval. »Oni so gospodari življenja!« Avto je Elemerja sijajno pozdravil. Toda v zgodovini avtomobilizma se dogaja tudi to, da trezen šofer povzroči trčenje. Nekega deževnega dne je Elemerjev avto nalletel na veliko črno simco. Psovke, policija, zapisnik. Čeprav sta bila oba popolnoma trezna, je policaj le vprašal Elemerja: »Vi niste pili, ali ne?« »Ne, prosim« je odločno odgovoril Elemer. »Ze leto in pol je, odkar nisem ničesar popil.« Potem so mu oči čudno zaigrale: »Toda sedaj se ne nameravam iztrezniti cela dva dneva. Upam, da bo popravilo avtomobila trajalo toliko časa!«

Adorjan Stela